GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Vitt.
Sv.

CARL SNOILSKY

DIKTER

FEMTE SAMLINGEN

UNIVERSITETS
BIBLIOTEKET
LUND.

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

PRIS: Häftad 3: 50
i praktband 5: 50

CARL SNOILSKY

DIKTER

FEMTE SAMLINGEN

DIKTER

AF

CARL SNOILSKY

FEMTE SAMLINGEN

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

SJUNDE TUSENDET.

Stockholm, Isaac Marcus' Boktr.-Aktiebolag, 1897.

INNEHÅLL.

Till E. (Tillegnan) . . . . . Sid. 1.

Svenska Bilder.

Fjärde Serien.

	Sid.		Sid.
Djursholm	5	Regementets kalk	28
Junker Ulf	11	Svensksund	36
Frun på Salshult	22	Efter fyratio år	47

Blandade Dikter.

	Sid.		Sid.
Nya och gamla Stockholm . .	55	Villan vid hafvet	114
Vibyholm	57	Till Grekland	117
Gripsholm	61	Hvad muren sade	118
Tännforsen i vinterdräkt . .	66	Vision	120
Röstsedeln	68	Ett minne från Molde . . .	123
Till Stockholm	74	Allt på sin rätta plats . . .	126
Majsång på "Skansen" . . .	76	Ericsson och Monitor . . .	127
Stenhammar	80	Linnæus i Chicago	133
September	86	Vid Scheele-stodens aftäcknin g	
Täflan	88	Humlegården den 9 Dec. 1892.	137
Citron och Nyponblomma . .	90	I Trolleholms stambok . . .	139
Skärvik	99	Till Nordenskiöld	141
Drömkullen	103	Minnesblad till Edvard Grieg .	148
Lyckoprins	105	Skollofs-kolonier!	149
Stridiga andar	110	Välkommen, vår Konung! . .	152

Sid.

Sång vid aftäckningen af Carl X Gustafs stod i Malmö den 28 Juni 1896 155

Sång vid öppnandet af Utställningen i Stockholm den 15 Maj 1897 158

Sång i Riddarholmskyrkan vid minneshögtiden den 17 Sept. 1897 164

Viktor Rydberg. Vid underrättelsen om hans död 170

Sid.

Kathinka Peyron, † 174

Christian Winther 177

Till Gunnar Wennerberg den 2 Okt. 1897 189

Till "Fratres Amicitiæ veræ" den 8 December 1888 . . . 192

Till Harald Wieselgren den 2 November 1895 197

Slutvignett 201

TILL E.

Minns du, då vårt hem vi byggde en gång
I främmande land?
Af tvenne makter — kärlek och sång —
Där väfdes ett magiskt band.

Den stråle, ur diktens källa sprang,
Skall varda all;
Här hör du kanske dess afskedsklang,
De sista dropparnes fall.

Men kärleken följer en högre lag
Evinnerligt.
Han brister ej ens med hjärtats slag:
Du vet, han var mer än — dikt.

SVENSKA BILDER

FJÄRDE SERIEN.

Djursholm.

Det ståndar ett slott vid Östersjö,
Dess murar skina,
Och fastlandsstränder och skärgårds-ö
Det kallar för sina.
Sin skatt af fiskarnes lekar
Det hämtar ur glimmande vik
Och under knotiga ekar
Är skogen på högdjur rik.

I porten, där vapnet af huggen sten
Dess hvalfbåge kröner,
Står slottsfrun och väntar i aftonsken
Med döttrar och söner.
Så hälsade honom hans kära,
Då förr han ur sadeln steg ner,
Då hemåt han lände med ära,
Den ädle Herr Gustaf Banér.

Här står hon nu, som hon ofta stod,
Med barn och blomma,
Hans maka af Sturarnes trogna blod,
Kristina den fromma.
Hon skyndat i förväg att smycka
Hans sal och borgstugukvist;
Djursholm, du som hägnat hans lycka,
Nu kommer din herre förvisst!

Han kommer, men utan glädtigt larm
Af hornskall från grinden.
Där håller stilla en dyster karm
På gården vid linden.
De tigande tjenarne fatta
En börda af svartmåladt trä,
På granrisets hackade matta
De sträfva med sviktande knä.

Så vänder han hem till sin fäderneborg
Från hårda öden;
Af rättarsvärdet på Linköpings torg
Gjord fri i döden.
Att stöda en vacklande krona
I delo med tiden han stred —
Sin trohet, sitt misstag att sona,
Den slagne sitt hufvud lagt ned.

Med faderlösa, tio i tal,
På armen sin sista,
Ledsagar Kristina till sorgklädd sal
Den älskades kista.
Se'n Danderyds graf hvalf sig slutit
Kring stoftet en dag eller två,
Från godset, den döde förbrutit,
Med barnen vid hand skall hon gå.

Den sörjande modren öppnar sin famn
Och tröstar så dessa:
"Ej höfves det er för er faders namn
Att sänka er hjässa.
Här tagits af omilda händer
Hans lif och hans gods — men ej mer;
Med äran till grafven han länder,
Min herre, Gustaf Banér."

I gråt försmälta vid fadrens bår
Små flickor och gossar,
Blott lille Johan kväfver sin tår,
Hans öga blossar,
Han knyter sin hand uti vrede:
"Jag lofvar, när vuxit jag har,
Att hämnas en gång på den lede
Tyrannen, som dräpte vår far!"

Då reser hon sig i sitt änkedok
Den ädla Kristina
Och räcker högtidligt Herrans bok
Omkring till de sina:
"På knä, mina barn! Så ljuder
Ur himlens saliga fred
Martyrens stämma, som bjuder
Er här inför mig att gå ed.

"Ty svärjen honom att på hans mull
Ej hat skall näras,
Ej afvog sköld, för er faders skull,
Här hemma bäras!
Bevaren för hämnd edert hjärta
Så rent som för blodskuld er hand;
Då spirar väl endräkt ur smärta
En gång i vårt sargade land!"

Sin panna med förtidigt hvitnad lock,
Som sorg förtunnar,
Hon lutar ner mot sin barnaflock,
Mot snyftande munnar.
I barnsliga hjärtan hon gjuter
Sin balsam, moderligt van,
Och intill sitt sköte dem sluter,
Men främst bland dem alla sin Jan.

Junker Ulf.

I.

Där låg vid Mälarevatten,
I ekars och björkars skygd,
En släktgård, där farfars farfar
För första gången bröt bygd.

En adelig gård — fast utan
Diplom eller frälsebref,
Ty släkten med plogen och svärdet
Själf åtkomsthandlingen skref.

När först de röjde i skogen,
De sporde ej kung eller jarl,
Men gick budkaflen kring bygden,
Då ställde de häst och karl.

De förde ej klingande tillnamn,
Men kändes på skölden ändå:
Dess märke — *stående ulfven* —
Var med, där det gällde att slå.

För Engelbrekt, Sture och Vasa
På rätta sidan de stått,
Stormodiga jutekungar
De djärft under ögonen gått.

Men också för hvarje släktled
Där feltes en graf eller fler
I sockenkyrkan af gråsten
Inunder släktens banér,

Och mången ljushårig yngling
Med klufven stormhatt lagts ned
Bland bråtar nere i Värend,
Bland stenrös på halländsk hed.

Så släktens yngste och bäste
För Sverge göto sitt blod;
Den breda strömmen af purpur
Vardt så en smalare flod.

Sist rann den i tvenne hjärtan —
En gubbe om sjutti år,
Hans sonson, en ljuslätt yngling,
Som sett sin sjuttonde vår.

II.

Där satt nu den gamle Sven Ulfsson
På Ulfskog i fädernebo.
På väggen hängde hans pansar,
Hans slagsvärd från Stångebro.

Från länstoln sökte hans blickar
Den unge Ulf, som där stod,
En lefvande sammanfattning
Af fädernas kraft och mod.

Och vacker sedan! -- På kinden,
Som friluftslifvet gjort brun,
Beskuggades friska rosor
Af blonda, gryende fjun.

Omkring den smidiga, raka
Gestalten sig kyllret göt,
Från skuldran till väpnade höften
Det blågula skärpet flöt.

Ej farfar kan ögat vända
Från ynglingens kära drag —
Att vara konungens småsven
Han reser till Tyskland i dag,

Till Gustaf Adolf den store,
Hvars bragder fylla en värld.
Ej drömmer om annat hvar yngling,
Som mäktar lyfta ett svärd.

Fast Ulf ej har åren inne,
Af synnerlig nåd han fått
En heder, som furstesöner
Därute ej skulle försmått.

I faran och segern sin herre
Helt nära han följa skall —
Den höge ej glömt hans fader,
Som föll framför Rigas vall.

Hvad farfar än innerst känner,
En darrning ej märks i hans röst,
Då nu han lämnar ifrån sig
Sin ålderdoms staf och tröst.

Se'n han sin ättling välsignat,
Högtidligt hans afsked ljöd:
"Du är den siste af släkten —
Var värdig i lif och död!"

Än finns i huset en tredje,
Som syns, då hästen förs fram:
Den unga Sigrid, en fränka
Af stående ulfvens stam.

Hon ilar framåt i förväg
Till björkarna bakom grind
Och ljusa tårstänkta lockar
Kring flickan flyga i vind.

Ännu ett farväl, ett sista,
Som andra ögon ej se —
Oskyldiga läppar mötas,
Då löften de taga och ge:

"Och skall jag än vandra igenom
Sju kungaland, är jag din!" —
"Väl femton år ibland rosor
Jag vänta vill vännen min!"

III.

En lysande segersommar
Därute till ända gått;
I regn af kulor och lagrar
Den unge Ulf stod sig godt.

Nu hösten redan var inne
Och bort ur Frankens kvarter
Drog Gustaf Adolf åt Meissen —
Härhemma man visste ej mer.

På Ulfskog hos gamle Sven Ulfsson
I stillhet kvällen förrann
Och Sigrid läste för fränden
Ur rimmade krönikan.

Det tjöt och det hven kring knuten
Och dankarne brunno så matt;
Då ljödo hofslag vid gården —
Ur halfslummer gubben spratt:

"Hvem kommer så sent på kvällen?
Jag känner de hofvarnas dån!
Så trafvar den svarte Wallhof,
Som Ulf fick med härifrån."

De sprungo båda till fönstret
Och Sigrid gaf till ett skri —
Liksom i en blåblek ljusning
En ryttare spränger förbi.

Ur stigbygeln foten lossnat
Och tyglarne glidit ur hand,
Den vacklande ryttaren griper
Mot fladdrande manen ibland.

I nästa sekund han faller —
"O Gud, det är gossen vår!"
Barhufvad, tvärs öfver hjässan
Han har ett gapande sår.

I blinken synen var borta.
De hörde blott höstregnets fall
Och från den länkade hunden
Ett ängsligt, utdraget skall.

Till golfvet segnade Sigrid
På knä mellan stol och bord
Och stammade halfhögt böner
I vildt förvirrade ord.

Men tyst vid familjebibeln
Den gamle till morgonen satt;
Han syntes tio år äldre
Allenast på denna natt.

I boken var sed att skrifva,
När någon såg dagens ljus,
När lifvet släcktes för någon
Af stående ulfvens hus.

Och långsamt, med ovan penna,
Vid bladets slut skref han ner
Ett kors och sjette Novembris —
Nu fanns där ej plats till mer.

1894.

Fruŋ på Salshult.

Den bitande blåsten sveper hård
Utefter allén fram till Salshults gård
Emellan insjön och skogen.
Ett småländskt landskap i höst och slask
Med kråkor, som kraxa och leta mask
I fårorna efter plogen.

I sista strimman af blekröd sol
Ett dussin kvinnor i huckle, kjol
Så svarta som kråkor sig samla.
Däruppe vid gården kring förstubron
Där stå de och mena i dämpad ton,
De unga bredvid de gamla.

Sitt hufvudkläde de jämka på
Att snart inför frun på Salshult stå,
Välborna Sofia Drake.
Hon ensam för gården styrt och ställt,
Se'n med skvadronen ligger i fält
Jon Stålhammar, hennes make.

Och ryttarhustrurna veta försann,
Hon tröstar och hjälper som ingen ann'.
I dag de hit sig begifvit,
Ty socknen hört om en postiljon,
Som lämnat en brefsäck från major Jon;
Få se, hvad gubbarne skrifvit!

I låga salen en nigande flock
Ser skyggt omkring sig. I mörkblå rock
Kung Carls porträtt blickar neder.
Den nådiga frun dem till mötes går,
Hon ståtligt bär sina fyrti år
Och vänligt hon trugar och beder:

"Mor Brita -- mor Anna, stig på! god kväll!"
Bak moderns klädning skymtar snäll
Och viktig en liten flicka,
Som kånkar med tidig hushållsdygd
På stånkan, rågad af gårdens brygd,
Och strufvor därtill på en bricka.

Så vankas det bästa: en bundt med bref,
Som djupt i Lithauen knekten skref
I lägret, vid stockeldens bränder.
En hälsning till hemmet i fjärran nord
Och månget rörande enkelt ord
Här läses för en i sender.

Och hustrurna lyssna, en hvar på sitt:
"Ack, Herre Gud!" — här de gråta stridt —
"Så'n toker!" — här åter de skratta.
Men det är tvenne, som bref ej fått:
De stå vid tröskeln och stirra blott
Bekymradt ner mot dess matta.

Den ädla majorskan närmar sig nu
Med plötslig blekhet de tysta tu
Och vinkar: "kom Elin, kom Greta!"
Den kallade följer, bäfvande, skrämd,
Till kammaren, "unga herrns rum" benämnd —
Här få sitt öde de veta.

Hon tar deras händer, hon bjuder dem tröst,
Berättar — ack, själf med sviktande röst:
"Det varit ett slag därnere.
Vid Holofzin ryssen som vanligt lopp,
Men det tog hårdt på vår fattiga tropp;
Majoren saknar där flere.

"Pistol och Hurtig jämväl däribland...
Vi måste oss böja för Herrans hand!
Jag ock fått mitt kors att bära.
Kornetten, som alla ni hålla utaf,
Min gosse, den bäste som Gud mig gaf,
Jan Adolf, min glädje och ära...

"Då brefvet afgick, han lefde än;
Men kulan har icke fåtts ut igen
Och febern i såret bränner.
Nu lämnen mig litet allena här!
Så långt som uti min förmåga är,
Jag hjälper er se'n, stackars vänner."

De gå. Vid en säng af hvitmåladt trä
Nu sjunker fru Sofia på knä
Och hjärtat kvider och klagar.
Här lärde hon gossen hans barndoms bön,
Här sof han, rödblommig, kraftig och skön,
I flydda lyckliga dagar.

"Min vackre, min tappre! Ske Guds behag!"
Och ned öfver bäddens öfverdrag
De brännheta tårarna dugga.
"Min gosse, kanske är du re'n i hamn,
Kanske jag bara sträcker min famn
Emot ett minne, en skugga!"

På dörren en bultning, ifrig och kort —
Hon stryker häftigt tårarna bort.
Åt folket i kväll skall hon baka
Och rättarn väntar att order ta
Och kokerskan också besked vill ha.
Raskt ut i lifvet tillbaka!

Med högburet hufvud träder hon ut.
Står gubben hennes mot kulor och krut,
Är hon inte sämre, hon heller.
Hon hustru är åt en karolin —
Här gäller bland ängsliga visa god min,
Ett föredöme det gäller.

"Friskt mod, go' vänner! Ryssen fått stryk.
Nu vända vi åter till bak och byk!
När bussarne våra fäkta,
Vi också få taga uti utan krus . . ."
Hon gick — och bland folket det ljöd som ett sus:
"Majorskan — ja hon är äkta!"

1897.

Regementets kalk.

Ditt regemente, Vestmanland,
Tar blank musköt i stadig hand
På Salbo öfningsbana.
Totalt förstördt i Carols fejd,
Fulltaligt nu, i hemmets nejd
Det åter mönstras under blågul fana.

Hvart än man ser, af hjässor grå
Ej skönjas fler än summa två,
Ungt folk är hela resten.
Ifrån Pultavas bistra dar
Af gamla stammen finnas kvar
Allenast tvenne — öfversten och presten.

Se'n tretton år i oväns band,
Sin frihet och sitt fosterland
De återfått med freden.
De återfått hvarandra ock,
De vänner två med grånad lock,
Som mötas här framför de unga leden.

Kommando ljöd: gevär för fot!
Och öfversten går presten mot
Med öppna armar genast.
När krigarn famnar Guds soldat,
Han hviskar: "Göran, vän, kamrat,
Så ses vi! Minns du när vi sågos senast?

"Pultavas vakteld! Du och jag,
Vi sutto där bland dystert lag,
I våra kappor höljde.
Ej mer om seger drömde vi,
Vi kände, att det var förbi.
På öfvermodet Herrans tuktan följde.

"Då talte du — jag hör din röst —
Så alla dessa hårda bröst
I nattens timmar veknat.
För syndens straff och lagens hot
Vi böjde oss och gjorde bot,
Vi som för dödens närhet aldrig bleknat.

"Och nu, vid dagens första sken,
Ur ränseln tog du kalk, patén,
Gaf trösten efter riset.
I gyllne regements-klenod
Du räckte kring Dens dyra blod,
Som bjudit röfvaren till paradiset.

"Min tunga stammade Hans namn,
Då klämd i öfvermaktens famn
Jag såg min flock förblöda,
Och dignande med fyra sår
Vid kungens sönderskjutna bår,
I tvenne dygn jag kvarlåg bland de döda.

"Ty vill jag nu, med mina män,
Mig åter böja inför Den,
Som lyktat fångenskapen,
Som fört mig hit ur mödor mång,
Att jag får se mig än en gång
Bland Sverges vackra ungdom under vapen."

Allvarlig karolinsk kaplan,
Med långskägg öfver svart kaftan,
Sin krigsbror tala hörde.
Så kom hans djupa röst till svar:
"Ja, Herrans under visst det var,
Som oss från Babels älfvar återförde.

"Som du jag minns den Juninatt,
När kalken, regementets skatt,
Jag fyllde sista gången;
När den gick kring med tröstens ord,
En trumma var mitt altarbord
Och ryssarnes revelj var orgelsången.

"Man slogs. Till trossen flög ett rop:
I fiendernas stora hop
Förkväfs infanteriet!
Jag såg, hur Olof Hermelin
Med dödens aning i sin min
Lät bränna papperen i fältkansliet.

"För mig låg blott en sak till hands:
Att dölja helga kärlens glans
För byteslystna ryssar —
Vår kalk, en skänk af Carols hand,
Som bjudit nyss sin blanka rand
Åt mina bröders sista andaktskyssar!

"Bredvid en trädgrupp, som där stod,
I jorden gömdes min klenod
Till lättnad för mitt hjärta,
Då fångenskapens bittra kalk
För trossknekt som för fältmarskalk
Snart bräddades med outsäglig smärta.

"Hur det oss gick — det vet du själf.
Långt bortom Volgas breda älf
Det vardt min lott att slafva.
Tartar jag tjente och kalmuck
Och lärde tåla utan suck,
Men glömde aldrig dungen vid Pultava.

"När frihetsbudet hann vår ort,
Hur kände hvarje fånge fort
Sin fot till hemmet dragen!
Man vardt ej färdig hastigt nog —
Men mig min pligt tillbaka drog
Till olycksfältet, där vår här vardt slagen.

"Jag förde ut min föresats —
Fram till vår hufvudskalleplats
Jag kom på trötta fötter
Och grof en natt på välkändt rum
Mitt heliga depositum
Ut under hagtornsbuskens sega rötter.

"Befriadt från sin bädd af grus,
Jag såg det blänka vid det ljus,
Som steppens stjärnor sände.
Med hjältens krönta namnbokstaf
I glans ur sin Pultava-graf
Det dyra minnet rostfritt återvände.

"Jag spiller inga ord i dag
På faror, nöd af tusen slag
I öknar hundramila.
Alltnog — vid Herrans starka hand
Helbrägda nådde jag vår strand
Och står nu här i hemmets sabbatshvila."

Han teg. Den stränge mannens blick
Af glädje varmt förklarad gick
Till altaret på renen.
Uppå dess disk, af grästorf redd,
Med snöhvit duk däröfver bredd,
Stod regementets kalk bredvid paténen.

En tigande omarmning än
Förente trofast vän med vän
På hemmets gröna slätter,
Där våren höll sitt intåg då
Ihop med nya gossar blå
Och hvita tält och blanka bajonetter.

Kommando åter ljöd: gif akt —
Formera fyrkant! — Det var sagdt.
Att tacka och att prisa,
Koralen steg mot himlen lugnt,
Där lärkan, lik en strålig punkt,
Högst uppe sjöng sin frihets sälla visa.

Sveŋsksuŋd.

Från hafvet inåt skären nattlig våg
Emellan tallbevuxna holmar rullar
Och rister svagt galerers ankarlåg
Och sköljer sidorna på svarta jullar.
Här Gustafs flotta sig i ordning lagt
Att möta än en gång den öfvermakt,
Hvars hundra vimplar svaja framför sundet.
När julisolen stiger, röd som blod,
Då nalkas moskovitiskt öfvermod
För Katarinas tron att lägga Sverge bundet.

An råder lugnet före kampens larm.
Emot lavetten sjösoldaten hvilar,
Men hjärtat bultar hårdt i sofvarns barm
Och genom hvarje nerv en skakning ilar:
Han tror sig höra explosioners knall
Och alla Viborgsskärens återskall —
Han spritter upp bredvid kanonens sida.
Det står ett sken längs horisontens rand,
Likt *Enigheten* och *Zemire* i brand,
Och skyarna i rödt som skeppsfantomer glida.

Hvem manar dessa dystra bilder fram?
De sopas bort af vaknande sydvesten.
Som vreda lejon, ej som offerlamm,
Det gäller möta den objudne gästen.
Den nyss beklämde ser förhoppningsfull
Emot en speljakt glimmande af gull,
Som gungar gladt i första ljus från öster.
På sin Amfion Gustaf är om bord —
Vi stanna här! så ljöd i går hans ord
I tveksam krigskonselj, emot de andras röster.

Amfion, vackra båt, som gett beskärm
I din salong, inom mahognymurar,
Åt gracerna i puder, gallerärm,
Då öfver Mälarn drogo sommarskurar!
Än vackrare du synes, med förlof,
Se'n krutrök svärtade ditt lätta skrof,
Se'n du ej mer är Afrodites vagga.
Förvandlad är du som din tjusarkung —
Då skuren nalkas, utaf järnskrot tung,
Bland Finlands vilda skär bär högt din tretungsflagga!

Om bord är Gustaf här på Östersalt
Bland krigets skräck. Är detta ej en saga?
Han, nöjets kung i skiftande gestalt
På karusellen, operan och Haga!
Här — inför fienden — det än är han,
Fast butter prosa aldrig fatta kan
Motsägelsen hos detta rika snille,
I detta hufvud, tusen planers ugn,
Där fladderlynne vardt beslutsamt lugn
Och vekhet hjältemod — då han som *kung* det ville.

Hans mod är icke af den lägre sort,
Som drifs i faror af den blinda kraften,
Som bor i musklerna och rinner bort
Med några mått utaf den röda saften;
Hans mod är klarsynt — stiger väpnadt fram
Bland skygga rådslag om reträttens skam,
Han väger kallt ett ondt emot ett värre.
Vi stanna här. Ett tonfall, orons tolk —
Och ordet mist sin verkan på hans folk;
Men ej en min förbyts — han är sin känslas herre.

Vi hålla stånd! Elektriskt ordet gått
Utefter denna rad af mörka slupar
Med hurtigt vimmel uti gult och blått
Och hurrarop från tjugutusen strupar.
Nu bräcker dagen. Vind och upprörd sjö.
Man är beredd att segra eller dö,
Ej Viborgs fasor *Styrbjörns* gossar skrämma.
I centern Stedingk riktar sin kanon,
Från Musalö, på högerns division,
Bär roparn vidt omkring den sträfve Törnings stämma.

I dörren till Amfions chefssalong
Står Gustaf färdigklädd, med hatt och handskar.
Hans öga oförmärkt en sista gång
Ser staben an och allas fattning granskar.
Ej lyser öfverallt den tillförsikt
Som höfdes i en stund af sådan vikt;
Till flaggkaptenen, som skall leda striden,
"De Frese — säger han — ni mår ej väl.
Jag löser er i dag från ert befäl
Och platsen närmast mig tar Cronstedt under tiden".

Af segel hvitnar det vid Aspö skär —
Och Gustaf kallar med en halfhög fråga
Sin trogne Lewenhaupt, en visionär,
Som ryktet tillagt siareförmåga:
"Hvad menar Adam om det slag som sker?"
I tårar han: "Ej Herren öfverger
Min konung och hans folk i denna fara.
Jag tror att Gud vill hjälpa Sverges land,
Att allt går väl". — Han kysser kungens hand
Och Gustaf kramar hans; är själf för rörd att svara.

Där kommer Nassaus flotta bog vid bog.
Från strand till strand den slutna fronten räcker
Och hela fjärden tycks ej rymlig nog
För hans fregatter, caïker och chebecker.
I första gryningen med lag på lag
Han festligt hälsat kejsarinnans dag,
I nästa ögonblick han Sverge slukar.
Nu svara klipporna vid skarp signal
Och blåsten buktar flaggor utan tal
Med blå Andreaskors i sina hvita dukar.

Re'n rulla dundren öfver skummigt djup
Och sundet sveps i moln som blixtar plöja,
Då Gustaf ger befallning om sin slup —
En holme höjer sig ur rökens slöja.
Dit — tätt vid Stedingks front — dit vill han ro
Att striden följa från en hafsörns bo.
Men under några ilande minuter,
Förrn fallrepstrappan sig mot jullen sänkt,
Amfion, skeppet där han drömt och tänkt,
Som i en afskedsblick hans öga innesluter.

Hvem vinner spelet? Kanske skall hans fot
På dessa tiljor aldrig mera vandra?
Hans räddning sväfvar på de tunga klot,
Som nu i luften hväsa mot hvarandra.
Om dagens drabbning ändar med förlust,
Är Sverges riksskepp vrak på stormig kust
Och, utan krona, hvad blir Gustafs öde?
Kanske en skymflig, gyllne fångenskap,
Ett mål för spe af hvarje fräck satrap
Vid Katarinas hof? Nej, hellre hos de döde!

Skall drunkna så i mörker, skam och hån
Den stolta, klingande Gustaviaden?
Skall han ej mer, vid festsalutens dån,
På strömmen glida in till Mälarstaden
Och där, med fredsoliven i sin hand,
Framför sitt sköna slott gå gladt i land,
Ännu i hvalfvet följd af jubelbruset?
O Sverge, Sverge, för hvars namn han brann,
Skall häfden säga att det just var *han*,
Som i sitt eget fall drog också dig i gruset?

Han vet det nu: sin *vilja* blott han vägt,
Men ej sin *makt*, som agg och söndring stäckte.
Att lyfta Sverge till den rang det egt
Var ej en lösen mer för dagens släkte.
Om han, trots allt, har börjat detta spel,
Hur dyrt han gälda fått begångna fel!
Må tadlet sedan på hans rykte tära,
Blott välvisheten vackert håller mund,
Så länge krutet talar i Svensksund,
Att rädda, om ej mer, vårt självbestånd, vår ära.

I morgon må man häckla som förut
Monarkens misstag, statens refvor blotta,
Blir man i dag blott frälst från ryssens knut
Af Gustafs rådighet och Gustafs flotta . . .
Han själf får glömma dunkel politik
Här för en enda gång i Finlands vik,
Här finns ej mer det krökta och det halfva.
Som solen klar i dag hans ställning är:
Midt framför honom dundrar ryssen där,
Här ljungar svar på tal i svenskens liniesalva.

Sin plats har Gustaf valt på holmens krön
Bland mossbelupna gråstensblock och tallar.
Djupt i sin grundval skakas hela ön
Vid slagets oafbrutna tordönsknallar.
Här breder ut sig, som på kartans blad,
En vattenyta, flottor rad mot rad
Med blixt på blixt ur hvita krutröksbollar.
Den svenska elden vinner dock på längd
Mot fienden, i sundet sammanträngd,
Där just hans öfvermakt hans nederlag förvållar.

Den tappre Nassau ser sitt hopp förstördt;
Ett sista anfall är tillbakadrifvet
Och ryssarne, som medvind inåt fört,
Mot öppet vatten sträfva nu för lifvet.
På venstra flygeln slå de till reträtt,
Men Törning hänger dem i hälen tätt
Och deras utgång mota vind och vågor.
Den ryska centern, blottad i sin flank,
Bestrykes långskepps — se, där gick i sank
För grundskott en fregatt — en annan står i lågor.

Reträtt, reträtt! — Men då från Sverges skär
Med högt triumfskri kommer vestanstormen.
Till segrarns hjälp han för sin böljehär
I karolinska, mörkblå uniformen.
De flyende han tar med väldig hand,
Han vräker dem i redlöst skick på strand,
Mot svenska eldgap dem tillbaka slungar,
Liksom ett lejon, se'n det märkt på prof
Med tänderna och klorna jagtens rof,
Sitt byte kastar ner till lek åt sina ungar.

Befriadt, lättadt, går ett andedrag
Ur Gustafs kungahjärta där på höjden;
Som efter kolsvart natt en tropisk dag,
Hans öga strålar upp af segerfröjden.
Han hållit stånd med Sverges trogna vakt
I brottningen mot österns öfvermakt,
Af klenmod i oändlighet förstorad:
Ett under, såsom än det tima kan
Till hjälp och räddning åt ett folk, en man,
Som ej i nödens stund har gett sig själf förlorad.

Den starka kanonaden är förbi,
Med långa mellanrum ett skott man lossar.
Längst ute, som ett rödt fyrverkeri,
En eller annan skeppsbrand ännu blossar
Förskrämda flyktingar i tusental
Befolka hvarje klippa våt och kal
Och spillror täcka hela segelleden.
I morgon samlar man de fångna opp,
Men redan säger månget hemligt hopp
Att bland troféerna den bästa dock är *freden*.

Det börjar skymma, då en svår galer
Igenom svenska linien redlös drifver
Till stranden af den ö, där Gustaf är.
Åt kungen själf sig chefen fången gifver.
Den tappre ryssen, blek, med arm i band,
Sin värja återfår af Gustafs hand
Som gärd utaf hans ridderliga sinne.
I det han talar, mörknar det alltmer,
Det stora dramats täckelse går ner
Och dagen vid Svensksund, den sköna, – är ett minne.

Efter fyratio år.

Säg Lina, minns du kvällen
I Juni, Gustafs dag?
Baletten, karusellen —
Kantaten, — den skref jag.
Med framtid bland poeter,
Till hofvets *fête champêtre*
Jag också bjudning fick
Och nådig nick.

Beundrad utaf släkten
Och kysst utaf min mor,
I nya svenska dräkten
Till Drottningholm jag for.
I drömmens granna rike
Jag såg mig Kellgrens like,
Såg mig som hofsekter —
Och kanske mer.

Raketer skulle ljunga
Kring kungens krönta G
Och Stenborg skulle sjunga
Och dansa Marcadet.
Och mina ord — hvad ära! —
Dem skulle kören bära
Kring park och Mälarvik
Med Glucks musik.

Att festens början bida
Jag stod vid China slott.
Då var du vid min sida,
Då fick jag Amors skott.
I blinken knep mitt hjärta
En brunögd liten snärta,
En pudrad, täck korist
Med svarfvad vrist.

Hur blef jag fast behändigt
På denna enda kväll!
Jag suckade beständigt:
Hvad ni är söt, mamsell!
De redan börjat spela,
Förr'n jag begrep det hela,
Begrep med lust och kval:
Du var mitt val!

Från sjunde himlen rycktes
Jag af en kylig fläkt;
Ack, mina vers ej tycktes
De högas bifall väckt.
En statsfru fann dem platta
Och Armfelt såg man skratta
Och tankspridd Gustaf satt . . .
Mitt hopp, godnatt!

Förbi var hela ståten
Och lyckans drömda skänk.
Jag knappast kväfde gråten
På parkens dunkla bänk.
I månsken tyst låg China . . .
Då smög din arm, min Lina,
Ditt hufvud till mitt bröst,
Du gaf mig tröst.

Nu fyrti somrar svunnit
Se'n denna ljufva stund;
Vårt ungdomsrus förbrunnit,
Men sällt är vårt förbund.
Ej lyckans löfte ljugit,
Fast poesin förflugit —
Du sjunger icke mer,
Jag är kamrer!

Dock kan ännu jag dricka
En skål på Gustafs dag:
Då är du än min flicka
Med alltid fint behag.
Du alltid är den Lina
Som vardt min brud vid China,
Då jag var skald och ung
Och Gustaf kung.

Till Drottningholm det sköna,
Till Lofön draga vi
Och tömma i det gröna
Ett glas *œil de perdrix* —
Ett glas för fast behållning
Af drömmarnes förtrollning,
För sällhet som består
Se'n fyrti år!

BLANDADE DIKTER.

Nya och gamla Stockholm.

Nya Stockholm, det är dagen
Full af öfvermodig ton,
Härs och tvärs igenomdragen
Utaf pratsam telefon;
Nya gator, storstadshus,
Nya anleten och sinnen —
Vilsna vandra mina minnen
Här i detta skarpa ljus.

Gamla Stockholm, det är natten
Tigande i månljus ro:
Silhouett mot blanka vatten
Stiger slottet med Norrbro.
Lent af skymningstrolleri
Taflans brister öfvertäckas,
Ekon svagt i fjärran väckas
Som en Bellmans-melodi.

Gamla Stockholm, det är hvila,
Ljusförklarad återblick.
Nattens stilla syner sila
Nervers svala läkedrick.
Ja, det är min ungdoms stad —
Svärmisk, rik på sång och fägring,
Darrar den, en älskad hägring,
Öfver stjärnströdt Rosenbad.

1889.

Vibyholm.

Se — molnen sig skingra:
I solsken där simmar en ö,
En trädgård med gångar, som slingra
Sig ned mot en grotta vid speglande sjö.

Så regnblankt det blinkar,
Det doftar af midsommarskur,
Och slottet, det gästliga, vinkar
Med klocktornet högt på sin hvitgula mur.

Jag hälsar dig, bölja,
Som glittrar därborta så glad!
Jag hör dig kring holmarne skölja,
Vid grundet på Djurön du lockar till bad.

Du båge, som spänner
Dig bjärt ofvan björkskogens slut,
Ack, samma belysning jag känner,
Jag sett dessa skiftande skyar förut!

Som bryggan af stenar
För öfver till ön här från strand,
Så luftbron däroppe förenar
Min tanke med barndomens hägrande land.

Min längtan vill flyga
I förväg till kammarn från förr,
Där sångernas fée brukat smyga
På versfötter hemligt till ynglingens dörr.

I raden af salar
Jag ser dessa bilder igen,
Ett stamträd i färger, som talar
Om gamla familjehistorier än;

De hänsofna ätter,
Som lyste i fejd och i fred,
Ett folk i talárer, korsetter,
Banérer och Bondar i led efter led.

Men hvem är den damen
Som möter de kommande nu?
Ej Ehrenstrahl i gyllene ramen
Bevarade åt oss så ädel en fru:

Var sommaren fager,
Är höstdagen solig och lång.
Allt hämtar af godhet sin dager,
Och gratien dröjer i blick och i gång.

Det älskliga, fina
Ej tid eller skiften förbytt...
Ja, tack nu af mig och de mina,
Tack, moder mins syster, för gammalt och nytt!

Som fordom jag trycker
En kyss på den vördades hand;
Nu vet jag dock hvarför jag tycker
Att här står en glans öfver vatten och land.

1888.

Gripsholm.

Nu leker sommarvinden
I brokig blomrabatt,
Det ångar sött från linden,
Reseda doftar matt.

Och hvita strömoln simma
Och Mälarn skvalpar smått
Och alla rutor glimma
I sagans röda slott.

Den tjusning Svea gömmer
I luft, i sjö och skog,
Kring borg, där minnet drömmer,
I dag sin trollring slog.

Men inga vakter posta
Med lur och hillebård;
Tsar Ivans slangor rosta
Bland gräs på solig gård.

Till praktgemak och häkte
Och bildergalleri
För stundens lätta släkte
I dag är vägen fri.

Från rum till rum de vandra,
De stanna och de se —
Jag följer som de andra,
En skugga blott som de.

För denna snabba skara,
Som flyktigt blott gör halt,
Sig sekler uppenbara
I färgrik, fast gestalt.

Här skådar Vasa-kynne
Ifrån panelad vägg:
Ett eldfängdt svårmodslynne,
Ett långt och tudelt skägg.

Med segerns stolta miner
I Lützenhjältens spår
Hans stora paladiner —
Kyrass och knäfvelbår.

Sitt sträfva skick bevarar
Från Reduktionens dar
En grupp af räknekarlar —
Allongeperuk, talár.

I snirkelramars glitter
Ett sällskap i pastell,
Där skämtet uddigt spritter
Kring haka slät och mjäll.

Så hos förgångna ätter
Kan ögat spåra klart
I skiftande fasetter
Ny håg, ny sinnesart;

Men fastän skilda vida,
Ha alla kvar likväl
Ett allmänt drag, en sida
Af Sverges egen själ.

Af tusende porträtter
Mitt hufvud helt är fullt,
I parken jag mig sätter,
Där linden susar huldt.

Jag ser hur flockar gånga
Alltjämt min bänk förbi;
Jag skulle önska fånga
Vår tids fysionomi —

Jag ville se det draget,
Förnimma just den ton,
Som gör det lilla jaget
Till del af en nation . . .

Det är liksom en slöja
Sig sänkte för mig syn:
Det enda jag kan röja
Är skogen, sjön och skyn,

Den tjusning Svea gömmer,
Hur släkter än förgått,
På strand, där minnet drömmer
I sagans röda slott.

1892.

Tännforsen i vinterdräkt.

Se — i vintertvång
Sofver forsens sång
Under fängelsehvalfven af iskristall,
Där i sommarljus
Allt var färger och brus,
Då en regnbåge stod öfver skumhvitt fall.

Men i dvalans frid
Nalkas forsens tid,
Snart han vaknar igen under isens loft
Och i klangrik vår
Han som åskan går
Mellan strändernas genljud och furudoft.

Nu en ungdomsflock
Öfver sten och stock
Åter spänstigt sin vandrareränsel bär,
Och från Åres höjd
Bröstet häfs af fröjd:
Ingenstädes i världen är skönt som här!

Kan du älska så,
Bryt, o ungdom, då
Denna dvala, som lagt på ditt hem sin hand!
Om du ville blott,
Hvilken härlig lott
Att få känna som svensk i ett vaknadt land!

1892.

Röstsedeln.

På Riddarholmens ö en kväll med kallt Novembersus!
I mörker Vasagrafven låg, men midt emot sken ljus.
I Andra kammarn led mot slut med lång försvarsdebatt —
Kanske om Sverges väl och ve voteras re'n i natt.

Därute gasen fladdrade kring riksdagshusets knut
Som svaga själars ja och nej inför ett stort beslut;
Och torget öde låg och dödt. I sina varma tjäll
Satt folket lugnt och skötte sitt i ödesdiger kväll.

Där stod ej någon packad flock med hämmadt andetag,
Ej dunkelt haf af hufvuden med väntansfulla drag.
I mörker Vasagrafven låg kring glömda hjältars ben,
Där utanför var tomt och tyst, — men nej, där stod
dock *en*.

Det var en ädel kvinnlig hamn — ack, luftig, tärd och
hvit,
Från grafkapellets mur hon kom, liksom hon hörde dit.
Ur hjässans vissna lagerkrans tog stormen blad för blad;
Vid sina söners stängda dörr hon ställde sig. Hon bad.

Hon lyssnade till rösterna i folkombudens sal:
På hennes panna skiftade förhoppningar och kval
Och allt som vågskåln steg och föll för hvarje stäm-
ningsvind,
Så följde lifvets, dödens färg på Svea-modrens kind.

Det kom en blixt i ögats blå vid ord af kraft och mod,
Gestalten växte, hjärtat brann af hennes forna blod;
Men för hvart själfviskt, korttänkt *nej* sjönk hennes hufvud ner.
Det är ej en hjältinna nu — det är en mor som ber.

Och ångestfulla böner nå igenom mur och sten,
Som framtids dom en gång skall gå igenom märg och ben:
"Du svenske man, hör Sveas röst! Ännu, ännu är tid
Att gälda något af din skuld för frihet, bröd och frid!

"Af dina friska ungdomsår *en* vår, en enda blott,
Ett enda solhvarfs fjärdedel för allt hvad du har fått,
För detta ädla språk du ärft, för skolans kunskapsvåg,
Som väller ymnigt i ditt land för både hög och låg,

"För denna jord, där ärlig flit ej saknat dagligt bröd,
För skönhet öfver land och sjö, för lagens värn och stöd,
För forn- och framtid, svenske man! För denna bygd i nord,
Där ingen främling än befalt, objuden vid ditt bord!

"O mina arma Svea-barn! Nu röstas ja och nej —
Dock ingen öfvervikt ännu — jag lämnar hoppet ej.
Mitt stolta folk, som fordom stått kring mig liksom *en* man,
I denna profvets stund din mor, dig själf du svika kan?

"Nu eller aldrig mer! O säg, det kan ej vara så
Att, värnlöst offer, du en dag vill under oket gå
Och, oåtspord, åt främlingar en tyngre blodskatt ge
Än denna skärf, om hvilken nu förnuft och heder be?" —

Här väga lika nej och ja. En sedel blott är kvar,
Och talman mörk och allvarsfull ur urnan sedeln tar.
Sekunden tycks en evighet. Han vecklar långsamt opp
Den lilla papperslappen: — *Nej!* — Så sveks då Sverges
hopp.

Hvem var väl denne ende man, som haft uti sin hand
Det ord, på hvilket hängde allt för värnlöst fosterland?
Han valde ej välsignelser af sensta eftertid,
Men ansvar af omätlig tyngd, som tanken svindlar
vid.

Nu öppnas riksdagshusets port. Allt är förbi och slut.
Med hatten djupt i pannan tryckt, gå tyste männer ut.
Vid Vasagriften var det tomt. Den sorgsna modrens
hamn
Till sina store döde gått, ditin i hvilans famn.

Man vände hem med samvete mer eller mindre rent,
Men som med tunga hammarslag ett ord slogs fast:
för sent!
I morgon åter Sverges folk tar upp de vanda värf
Och tänker blott: det gick då ej. Så har man kvar sin
skärf.

Med tanke trång och utan sång man går i små bestyr.
Det är som ingenting har händt. Minuten färglös flyr.
Det lefves lika lugnt som förr en tum från fallets rand,
Men re'n den tysta domen gått utöfver Sverges land.

* *
*

Det var en dröm, en dyster dröm — rif detta blad itu!
Än är ej sista ordet sagdt och det är tid ännu.
För forn- och framtid, svenske man, för hem och foster-
jord
Ännu du eger i din hand att lägga in ditt ord.

1892.

Till Stockholm.

Tjusande stad!
Våren med grönska dig höljer,
Glittrande glad
Vågen mot broarne sköljer.
Båtar på strömmen, på stränderna vimmel,
Torn och kupoler mot blånande himmel —
Tjusande stad,
Famnad af böljor och nysprungna blad!

Minnenas borg!
Hviskning af häfdernas andar,
Stolthet och sorg
Sällsamt med glädjen sig blandar.
Smekande Mälareböljor försmälta
Så kring din holme med Östersjö-sälta —
Minnenas borg,
Tigande bronser på sorlande torg!

Skönhet i Nord!
Här är ditt korade rike.
Fagraste jord,
Känslan ej finner din like.
Här i sin Majdag hon trånat och saknat,
Här slog hon ut, just då vårbrodden vaknat —
Skönhet i Nord,
Tändande gnista i toner och ord!

Maj 1894.

Majsång på "Skansen".

Välkommen tusen gånger,
Välkommen svenska vår,
Med dina fågelsånger
Och grönt i alla snår!
Din blomsterånga andas
Kring hvarje mossig häll
Och alla färger blandas
I genomskinlig kväll.

Vi bjuda unga, gamla
Till Skansen ut i dag:
Må svenska hjärtan samla
En bild i sammandrag,
En kvarbehållen hägring
Utaf vårt lands natur,
Af skogens friska fägring
Och själfva skogens djur!

Se — ryggåsstugan bjuder
Ett varmt: stig in, Guds frid!
En lika hälsning ljuder
Från Mora här bredvid.
Hur vittna här med sanning
De hundra föremål
Om svenska lynnets blandning
Af vekhet och af stål!

Det lynnet klingar åter
Från skogen, sjön och mon;
Det jublar och det gråter
I dessa visors ton —
En dunkel skönhetsträngtan,
Ett vemod utan sorg,
Ett bragdbegär, en längtan
Till sagans gyllne borg.

Det talar här på Skansen
Som ingenstädes väl.
I visorna och dansen
Ar gamla Sverges själ.
I vimlet midt på fältet
Går minnets glans igen:
Blå rocken, läderbältet
Bland oss de vandra än.

Så gömmen, landsmän, gömmen
Från detta majbesök
En syn, som ej likt drömmen
Försvinner som en rök!
Det frö må spira vida,
Som föll i edra bröst
Och mana sent och tida
Med Sverges egen röst!

Stenhammar.

Till Robert och Henriette v. Kræmer.

Jag ser dig, Sörmlandsbygd, i minnets sken
Med sol ur regnsky, liksom förra året.
Från tåget, förr'n det pustar ut vid Flen,
Jag ser åt kullen ofvan järnvägsspåret.
Bland grönska, gulnadt korn
Jag ser dig, hvita slott med trenne torn!
Hur gladt och vänligt alla fönster glimma
Och där vid sidan glittrar insjöns strimma!

Så huldt välgörande här känns en ro,
En trygghet utbredd kring det fagra stället,
Som säger oss att här blott goda bo,
Att fridsamhet och kärlek reste tjället.
Men här finns ännu mer,
Så mycket annat, som en inblick ger
Uti ett lifsverk, älskande sin möda,
Ett tankelif, som burit ädel gröda.

Och här är skönt — ja, än i färgers val
Får allt sin stämpel af personligheten,
Och icke af en slump i denna sal
Står Psyches saga målad på tapeten.
En Psyche kärleksfull
Det bästa söker än i jordens mull.
För henne sorgen verkar ej bedöfning,
Men öppnar himlens portar genom pröfning.

Här spörjes öfverallt en kvinnlig blick
Kring gränserna utaf sitt rike vandra,
Och lika outtröttligt tanken gick
Så fint uppfinningsrik att glädja andra.
Stenhammars goda fru,
Den konsten kan ej mången så som du!
Det är som i den gamla Psyche-sägen:
Den vinner allt, som finner hjärtevägen.

Och du, min värd här under gästfritt tak!
Du uppdrog ekar kring det hvita slottet,
Men stödde också Sverges största sak
Med järnsegt tålamod i Statsutskottet.
Ur språkets dunkla schakt
En gång du diamant i dagen bragt
Och samma säkra öra än du äger,
Som ord och rytm på gyllne vikter väger.

Jag minns, vi språkat poesi, metrik
Uti det rum, där heros-bysten tronar,
Då öfver Vallmarns skogomslutna vik
I dämpadt färgspel kvällens glans förtonar.
Jag minns, vi gingo ut
I solnedgången fram mot parkens slut.
På hvarje stig du kunde följa spåren
Af arbetsglädje sedan ungdomsåren.

Jag glömmer icke, hur du myste godt
At dessa vackra träd — hur du höll af dem.
De sakta rörde sig, som de förstått
Och tackat för de hälsningar du gaf dem:
"Nej, hvad du blifvit stor,
Du lilla planta här, alltse'n i fjor!
Och du där i skymundan, gamle frände,
Nu minns jag dig, fast jag ej strax dig kände!"

Men kväll blir natt — i huset allt är tyst
Och endast månen går den stilla runden
Och tittar in till Förste Konsulns byst
Ur djupa skuggor utanför i lunden.
Jag ville ännu stå
Och se i timmar mot det dunkla blå,
Där just en stjärna tindrar från det höga.
En stjärna? — nej, ett lyckligt barnaöga.

Du späda lif, som gick, från stoftet fri,
Till fortsatt sällhet, blott i bättre zoner
Och fogar nu i himmelsk harmoni
På nytt tillsamman jordens brutna toner!
Du, som jag aldrig sett!
Ditt forna hem ej helt du öfvergett:
På bro af klarhet, som från höjden leder,
Små änglafjät i natt gå upp och neder.

Det finns en saknad, som är ljus och blid,
Som ännu åt den gångna lyckan glädes.
Allenast upphöjd öfver rum och tid,
Den älskade för alltid är tillstädes.
I evigt ung gestalt
Välsignelse hon sprider öfverallt —
Ditt milda stjärneöga, lilla *Nina*,
I natt bestrålar hemmet och de dina.

September.

Min älskade, jag tycker
Vi stå högst på ett berg
Och blicka kring ett landskap
I varm septemberfärg.

I eftermiddagsskimmer
Det hägrar för vår syn
Med skog som börjar skifta
Lik guld- och purpurskyn.

Ur daln, där nyss vi stodo,
I täflan klinga opp
Två glada barnaröster
Mot oss på kullens topp.

De små ha blifvit efter;
De dröjt att plocka bär
Och vackra granna blommor,
Där kullen uppåt bär.

Men deras röster följa
Ur fjärran friskt och klart,
Då vi beträda stigen,
Som för från toppen snart.

Min älskade, hur ljufligt
Att vandra hand i hand
I blid septemberdager
Ner uti ålderns land

Och höra huldt bakom oss
Vår egen ungdoms fröjd
I dessa båda stämmor
På väg mot lifvets höjd!

26 Sept. 1891.

Täflan.

Pappas egen lilla docka
Tar nu sagoboken fram,
Vill nödvändigt höra läsas
Om en varg och några lamm.

Och jag läser högt historien,
Splitterny för julen gjord,
Och de kära ögon lysa,
Läppar dricka hvarje ord.

Men bevars, jag är så kritisk!
Sagan finns ej mening i.
Själf jag sätter hop en annan,
Som skall mycket bättre bli . . .

Nej — den lilla sagolystna
Känner bäst hvad hon vill ha.
Hon skall höra varghistorien,
Min var långt ifrån så bra.

Det är vargen som tar priset;
Och till mig hon vädjar sist,
Om den ej är riktigt rolig?
Jo, min älskade, jo visst!

Och jag skrattar, ljuft besegrad,
Fast jag måste tänka på,
Att med några gamla sånger
Går det kanske likaså.

1887.

Citron och Nyponblomma.

Japansk saga.

En tid, om hvilken sägner tala,
Det fanns, då Japans gula ras
Ej skådat sina sneda, smala
Små ögon i ett spegelglas.

Man vardt raderad, målad, kritad
— På konst var alltid Japan rikt —
Men aldrig den som så blef ritad
Själf kunde se om det var likt —

Förrän en vacker dag . . . här står jag
Vid början af vårt äfventyr.
Kanske på rim berätta får jag
Det nu, då julens brasa gnyr?

Det fanns — *när* skall mig ej genera,
Men Nagasaki var det i,
En gammal hamnstad, hvarom mera
Kan efterses hos Pierre Loti, —

Ett äkta par — han var beskedlig,
En riktig son af sin nation,
Gul, snedögd, arbetsam och fredlig,
Och hette något likt *Citron*.

Hans lilla fru var för sin fromma
Husmoderdygd med namn belönt,
Som öfversatt blir *Nyponblomma*,
Men på japanska är mer skönt.

Med långa korsvis stuckna nålar
Uti sin höga chevelyr,
Hon lade dockmat på små skålar
Bland andra sirliga bestyr.

Citron fick man vid hamnen råka
Med kärrau utaf bamburör;
Så snart en främling ville åka,
Sig själf som häst han spände för.

Nåväl, en dag han kom att hitta
En spegel utaf minsta sort,
Där någon mynheer brukat titta,
Då löddrig skäggborst skulle bort.

Han synade den lilla pjesen
Och tog den för en bit metall;
Då såg han där ett menskligt väsen —
Hardt när han ramlat knall och fall.

Hans hjärta börjar våldsamt klappa:
"Är det en villa? Ser jag rätt?
Det är — det är min salig pappa,
Som bor i denna amulett!

"Det är hans goda, platta näsa —
Jag minns den från min barndoms stund.
Hvad ädelhet står ej att läsa
I vecken vid hans stora mun!

"En nådig gudamakt, som gärna
Ser sonlig kärlek, detta gaf
Till lön för hvar kulört lanterna,
Jag tändt kring vår familjegraf."

Han tryckte spegeln ömt i famnen
Och gret af glädje öfverljudt
Och så med skatten hem från hamnen
Han skyndade i långa skutt.

Sin fröjd med Nyponblomma dela
Hans första tanke var — men nej,
Det vore oklokt på det hela;
Man gudars gunst förråder ej.

I botten på en kruka gömde
Bland annat småkram han sin skatt.
För den om dagen allt han glömde,
Om den han drömde hvarje natt.

Att någon hemlighet låg under
Hans smussel, det stod hustrun klart.
Hon svor att speja ut hans funder,
Se'n väl misstankarne fått fart.

Den skarpa blicken ej bedrog sig;
Härnäst som han gick ut, Citron,
Fru Nyponblomma företog sig
En grundlig hus-visitation.

Hon snokade omkring som vesslan
Och fick i spegeln fatt till slut
Och vardt så grön som etternässlan,
Så grön som hon var gul förut.

Hon förde händerna till pannan
Och föll uti en faslig kris:
"Alltså, han glömt mig för en annan,
En som ser ut på *sådant* vis!"

Trött och förbi af dagens möda,
Citron sin tröskel knappt beträdt,
Förr'n skurarne begynte flöda:
"Bekänn! Hvad är det för porträtt?"

Förgäfves vår Citron förklarar:
"Det är min faders hulda bild,
Som himlen nådigt uppenbarar . . ."
Men Nyponblomma rent var vild:

"Din faders! Lögnhals utan heder,
Min egen syn bedrar du ej,
Ett kvinnfolk hemligt du tillbeder
I ett förhexadt konterfej!"

Han ber och tigger: "se då bara —
Det är ju klart en mansgestalt!" —
"Att hon så nedrigt ful skall vara",
Så snyftar frun, "är tyngst af allt."

Och spegeln mellan dem får vandra
Och trätan ingen ände tar,
Ty hon ser bara den där andra
Och han ser bara salig far.

Af ingendera vardt förnummet
Att dörren uppläts och en gäst
Med ljudlöst fjät stod midt i rummet,
En Buddha's vördnadsvärde prest.

"Frid, mina barn! Att vreden tämja
Oss Buddha bjuder först och sist.
Låt mig få återställa sämja —
Från gatan re'n jag hört er tvist."

Han tog, högtidligt lång i synen,
Den lilla sak hvarom man stred,
Drog upp mot pannan ögonbrynen,
Mungiporna mot hakan ned.

Försänkt som i ett himmelskt nöje,
Han länge sågs i skådning stå.
Med mildt och öfverlägset löje
Till paret talade han så:

"Ett bländverk gäckat har ert öga
Som, oinvigdt, ej skåda kan
En bild direkte från det höga.
Den skönjer blott en andans man.

"I denna tafla, där profana
Sett hägringar ur lägre sfer,
Där har just nu min blick fått spana
Den store Buddha som han är."

Här paret genast for framstupa. —
Välsignande, till dörren skred
Den helige, in i hvars djupa
Och säkra ficka skatten gled.

Med näsorna mot mattan lågo
Citron och Nyponblomma kvar.
Hur klart de nu sin irring sågo
I ljuset af ett gudasvar!

De reste sig på sina händer,
När de ej hörde mer hans röst,
Och lyfte upp en blick i sender
Och — föllo till hvarandras bröst.

1888.

Skärvik.

Vår fagra sommar är förbi,
Förbi dess sälla stunder,
Och åter ljöd flyttfågelns skri
Utöfver gula lunder,
Och åter som i dröm vi gå
På gamla kända gator grå,
Men Skärvik står för minnet,
Och hjärtat saknar då.

Jag tycker Ägir lägger till
Vid bron med paviljongen,
Jag tycker att jag ila vill
Uppför den branta gången.
Till mötes klinga barnens skratt
Och det är kyssar och tag fatt
Omkring Coldinu-korset,
På kullens höjning satt.

Jag ser dig åter, vackra scen:
Vårt hus med blå gardiner,
Till venster — under ekens gren —
Djursholm i fjärran skiner.
Ifrån verandastolens karm
Jag ser hur solen kysser varm
Vår park, i båge famnad
Af Värtans svala arm.

Hur ljuft, då dagen ögat slöt
På vesterns rosenkuddar!
I återsken sig viken bröt
Emellan gröna uddar.
Med kvällens tjusning hand i hand
Gick nattens — öfver sjö och strand;
Så stum och stor stod månen
På skogens dunkla rand.

Tyst — hör! På vattnets silfverstråt
En skugga ljuset bryter:
Guitarren stämmes i en båt
Och sång till sång sig knyter.
Af sakta årtag fjärmad lätt,
In i en hängbjörks silhouett
Nu sångarn gled ur sikte —
Men örat blir ej mätt...

Förbi, förbi! Du var för snar,
O sommar, så vi tycka.
Dock nej — alltjämt du dröjer kvar
Med fägring och med lycka.
Hur tiden skiftar sina drag,
Den inre sommarn sjunger jag
September tjugosjette
På årets bästa dag.

1892.

Drömkullen.

O vore vi på den kullen där
Bland skörd som vaggar för vind!
Hur fullmånens dager faller skär
Därborta på ek och lind!

Hur vore ej leken underskön
Därborta i fullmånens glans
På drömmens kulle, som stiger grön
Ur fältens gulnande krans!

Där sitter sagans förtrollade prins,
Vid länden sitt silfverhorn.
Men ack, men ack — ingen stig det finns
Ditbort genom böljande korn!

Så klaga de tvenne barnen små
Och hålla om lifvet hvarann.
Där se de den månljusa kullen stå,
Men leta sig dit ingen kan.

De trösta sig så: det kommer en stund,
Då hindret förvandlats i bröd;
Då dansa vi lätt öfver mejad grund,
Då har det ej mer någon nöd.

I kära små vänner — så är det beställdt:
Då vägen till drömlandet vinns,
Den bär öfver höstens nakna fält
Och borta är månsken och prins.

Lyckoprins.

Vid soluppgång låg slätten
Af daggen öfverandad,
Uti en doft af torfrök
Och morgondimma blandad.

På järnvägsskenan blänkte
Den första varma glöden;
Där gick på inspektering
Också en banvakt — döden.

Han lade sig i kurvan
Att vänta tyst och tåligt,
Där trä't i ett par syllar
Förmurknadt var och dåligt.

Då rasslar det i fjärran,
Allt närmare det brusar.
Emot benrangelsmannen
Med ilfart tåget rusar.

I stoppade kupéer
De sofvande sig sträcka,
Snart skall man vid stationen
Till frukosten dem väcka.

Blott en, den lille gossen
På tredjeklass-biljetten,
Är vaken och från fönstret
Hans ögon sluka slätten.

Till skolan ensam skickad,
Han gör den första färden,
Hans blick har tusen frågor:
Alltså, det här är världen?

Nu kommer det — nu döden
Är blott en tum från lifvet...
En utsträckt benhand stjälper
På sned lokomotivet.

En stöt — en ångestkorus —
Då plötsligt allt står stilla.
I ögonblicket döden
Fått sikte på den lilla.

Och han, den fruktansvärde,
Som intet kött skall spara,
På gossens panna läste:
Den låter du än vara!

Ur öppnade kupéer
Den skrämda skaran strömmar,
En iskall kåre jagat
På flykten alla drömmar.

I örat döden hviskat
På sina undersåter:
Den gången var det nära —
Men minns, vi råkas åter!

Blott gossen, lyckoprinsen,
Med ögon barnsligt klara,
På banans spillror leker —
Hvad vet väl han om fara?

Hans trygghet delar med sig,
Man känner sig helt lättad:
Den bromsnings-apparaten
Är makalöst inrättad! —

Och allt som solen höjdes,
Svann skuggan bort af döden,
Som gick sin väg att grubbla
På menskors lott och öden:

Du unga blonda hufvud,
Din vän jag ej fick vara.
Nu står där på din panna
Om lycka och om fara.

Weesen, 10 Aug. 1889.

Stridiga andar.

I denna gamla sal, i skåp af ek,
Står gömdt och glömdt ett rikt bibliotek.
Hvad släkte efter släkte märkligt funnit,
På dessa hyllor dammig fristad vunnit.

Af tänkare och skalder hvilken rad
Och djärfva ord, som kommit split å stad,
Vägbrytare på vetenskapens bana
Och underbara drömmare som ana,

En hänryckt tolk af dygd, odödlighet
Och tviflaren, som allt i stycken slet,
Och tunga folioband, som ingen läser,
Och i skymundan lystna duodeser —

Här håller denna värld af andar frid;
I syskonhvila efter lifvets strid
Nu luta sina hufvuden tillsamman
De som hvarandra unnat afgrundsflamman.

Hvem stör de dödas ro? I salen står
Med hastigt fjät en sven på sjutton år.
Begärlig står han bland de tusen banden,
Som barnet i de rika smultronlanden.

Och han är herre här — han plockar ner
Bok efter bok och hungrar efter mer.
Då parkens kronor färgas aftonröda,
Han ser det ej — han lefver hos de döda.

Hans unga sinne låg så slutet nyss,
Så orördt som hans mun af kvinnokyss.
Nu sades lösningsordet och han vaknar,
För första gång han längtar och han saknar.

De döda tala. Hur med stridig röst
De kämpa sig till ingång i hans bröst!
De dricka lif af ynglingshjärtats värma
Och i dess rosengård som bin de svärma.

Ännu som fordom med hvarann i krig,
Enhvar vill vinna denna själ för sig.
Bespottare och skalder och profeter,
Enhvar vill styra dessa möjligheter.

I dammet ofvanför hans mörka hår
En guldkolonn från solnedgången står.
Af stoftpartiklar, ljusets rena strimma
Där uppstå bilder, skymtande i dimma.

Med segerkransen herskarens gestalt
Och Fryne, född ur cyprisk böljas salt,
Och forskaren med stjärneglob i händer,
Martyren leende bland bålets bränder,

Ur detta bokdamm så de stiga opp,
Hans känslas skapelser med luftig kropp.
På strålig bro de genom rummet vandra.
Hvem af dem skall förtränga sist de andra?

Af trånad, som ej jorden stilla kan,
En tåreflod på heta kinder rann.
Nu blommar barndoms-oskuld aldrig mera,
Nu detta hjärta andarne regera.

Villan vid hafvet.

Till en bild af Arnold Böcklin.

Hvem skrämde villan upp ur elysisk ro,
Ur stilla skönhetsdrömmen, hon njöt så säker?
Nu rullar åskan dof öfver molnens bro
Och hafvet mörka dyningar inåt vräker.

Pentelisk fris och väggar af mjölkhvit stuck
Stå plötsligt fram i svafvelgul blixtbelysning.
Cypresser vrida sig under ångestsuck
Och genom rosenhäckarne går en rysning.

I lunden redan fallit till marmorbänk
En droppe, tung från kvalmiga firmamentet:
Ovidius, kvarglömd, mottog dess första stänk,
Som skälfver hett på rullade pergamentet.

Hvar är hon — villans, rosornas herskarmö,
Hon, skönhetslifvets ungdomshvita prestinna?
Längst ute står, vid dyningens rand af snö,
Som kallade hon på blixten, en ensam kvinna.

Hon står där svept i slöja som natten svart,
En tragiskt skön, förstenad och blek Medusa.
Den stela blicken stirrar, hon vet ej hvart,
Hon hör ej stormen, ser ej hur vågorna rusa.

Hvad gör det henne nu, om orkanen snart
I smäckra pelargångar förödande ljudar
Och knäcker stam vid stam i sin vilda fart
Och störtar murgrönlindade trädgårdsgudar?

I hennes hjärta rasat en större strid;
Där ligga ännu skönare spillror fallna
Och ensam står bland gruset en Eumenid
Vid remnadt altar, där helgade kolen kallna.

Så kom då, storm, och gör till ett öde rum
Densamma strand, där främlingen under segel
På afstånd tyckt sig skåda Elysium
Med marmorglans och grönska på böljespegel!

Till Grekland.*

Sol, af joniska böljor tvagen,
Kysser ej mer med sin första glans
Fidias' marmor med gudadragen,
Gyllne spetsen af Pallas' lans;
Men bland grus från den stora tiden
Murar på framtidens tempel en ätt,
Klok som Odyssevs, djärf som Peliden,
Hjältarnes arfving med lynnets rätt!

* Bidrag till ett 1888 på flera språk utgifvet festnummer af den helleniska tidningen Estia.

Hvad muren sade.

Pompeji, den begrafna staden,
Ånyo återgaf ett hus;
Ur långa blunden väckt af spaden,
Det kastade sitt täckelse af grus.
Som barn, när solen in i kammarn skiner,
Så nymfer vaknade och amoriner
På purpurgrund i morgonljus.

Jag gick där med min vän arkeologen.
Han hade ögon som en falk
Och såg en skrift på yttermurens kalk —
Det var ett fynd för forskarhågen!
Med spetsig stylus någon bitter själ,
Kanske en hämndfull träl,
Ett skymf-ord ristat dit mot husets herre —
Det kunde knappast varit värre!
Se, sade forskarn: sanning gör sig hörd —
Läs här om mannen samtids vittnesbörd!

Jag lät min lärde vän predika —
Egentligen det kvittade mig lika.
Mitt öga sköna syner njöt:
Från freskerna en regnbågsglans sig göt
Kring hvita stoder, ädel pelarprakt.
En flägt af egarns ande än höll vakt!
Jag kände kärlek till dens minne
Som skapat sig en skönhetsvärld härinne.

Och den var också sanning, fullt så god
Som allt hvad utanför på muren stod.

Vision.

— -- O lasso,
Quanti dolci pensier, quanto disio
Menð costoro al doloroso passo!

Då Dante steg vid romarskaldens sida
Till Orcus ned, där vilsna själars skara,
I hvirfvel kringförd, upp och ned ses fara
Och under hopplös jämmer händer vrida,

Bland skuggor, irrande likt blad om hösten,
Han tvenne såg, som från de andra skilda
I fast omarmning *en* blott tycktes bilda —
Så tätt förentes genomstungna brösten.

Ej som de andra vildt de hördes klaga,
Där de af stormen ut i rymden fördes;
Blott mildt och sakta deras läppar rördes,
Förtroende åt sångarn så sin saga:

Du som bland jordens barn vill ensam läska
Ett kval likt vårt med ömkans rena droppe,
Vet, då vi ännu vandrade däroppe,
Vi buro namnen Paolo, Francesca.

Bland flärdens lekar främmande vi gingo
Och glans och guld vårt sinne ej bestuckit.
Ur skönhetskällan törstande vi druckit,
Förr'n i hvarandras blick vi drunkna fingo.

I toner möttes vi — i vår berusning
Vi märkte ej att vi hvarandra funno.
Till diktens öar, som i purpur brunno,
Vi vaggade vid aftonvågors susning.

På drömmens kust vi alltför länge gästat;
Då bröst till bröst omsider sjönk betaget,
Vi glömde svärdet af keruben draget,
Vi glömde svalget mellan oss befästadt.

Ur mörka skyar viggen redan hväste —
Vår första kyss försmalt i dödens smärta,
När samma udd fann väg till bådas hjärta,
Och efter oss förbannelser de läste.

Men ännu här i osällhetens vimmel
Ditt ljusa siar-öga ej förblandar
Oss två med andra stoftets fallna andar —
Ej domen själf förhärjat helt vår himmel.

Vårt öde ej vi häda eller klandra.
Förenta evigt, skäras vi af lågan
Och sluta med att älska själfva plågan,
Det hjärtesår, som gaf oss åt hvarandra.

Ett minne från Molde.

Till Henrik Ibsen.

"Molde, Molde, Blomsternes By —"
Så nämns du med rätt i Nord,
För vestervågornas jättegny
I lä vid din smala fjord!

Därborta på fjordens andra strand
Bland molnen topparne stå
Med snö, som ligger i hvita band
Utefter det dunkelblå.

Fastän i sikte af snö och is,
Du blomstrar i skyddad hamn,
Ett leende törnrosparadis,
Som väl försvarar sitt namn.

Men ser jag i minnet din rosenvrå
Bland fjäll i ovädersfärg,
Ett annat leende minns jag då,
Jag minns ock ett högre berg.

Jag glömmer ej en Augustikväll
Med Ibsen i Blomsternes By —
Han står för min tanke liksom ett fjäll,
Hvars hjässa höljs i en sky.

Jag ser den mäktiga pannans form,
Som mulnar allt mer och mer,
Som känner komma en dunkel storm,
Då seklets sol skall gå ner.

Men snart mot en gammal vän och kund
Hans drag kunde ljusna opp
Och öfver hans fasta, slutna mund
Det vackraste leende lopp.

Den gåtfulle grubblaren minns jag nog
Bland fjäll med ovädersky,
Men glömmer ej heller hur godt han log
Bland rosor i Blomsternes By.

1889.

Allt på sin rätta plats.

Vi lyssnat till månget ord af gull:
Det sköna finns till för sin egen skull,
Då allt som tjenat för dagens strid
Förkastas och glömmes — det haft sin tid.

Så kommer allt på sin rätta plats:
Demanten hamnar i ett palats.
På purpursammet han hvilar tryggt
Och strålar och småler åt tidens flygt.

På något slagfält en simpel sten
Finns vräkt i dammet bland murkna ben,
En sten, som ingen tog upp och behöll —
Men just för den stenen Goliath föll.

Ericsson och Monitor.

Det var då Söderns slafbaron
Förrädiskt skar det band
Som slöt i brödra-union
De frias framtidsland.

Det ärorika stjärnbanér,
Som lyst likt löftets syn,
För tviflets ögon sjönk det ner,
En trasa snart i dyn.

En suck af stum förfäran lopp
Från hvarje gisslad slaf:
Du vackra dröm, du sista hopp,
Godnatt i blodig graf!

Men lystna örnar från sitt bo
De sågo striden an
Och hvässte glada näbb och klo
Hvar gång rebellen vann:

"Låt Södern bara sopa snällt
Unionens skepp från sjön,
Parti vi taga oförstäldt
Och ej som nu i lönn!"

Med Hampton Roads till närmsta mål
Och redo till attack,
Kom hafsvidundret klädt i stål,
Kom Söderns Merrimac.

Som vargen i en värnlös hjord
Han for med mordisk håg
Bland träfregatterna från Nord
Att sopa rent på våg.

Själf osårbar från topp till tå
Han leker med sitt rof:
I sank han redan borrat två
Blott som ett första prof.

De andra väntar samma slut...
Men hvad var det som samm,
Förborgadt halft i moln af krut,
Till trollets sida fram?

En tvättbro utmed vattnets rand,
Ett omhvälfdt kar därpå —
För tuber, riktade från land,
Det syntes närmast så.

Men se! Af en osynlig skruf
Vrids karet åt hvart håll,
Ett rörligt torn, en järn-vesuv
Med blixt och dunderboll.

Det vardt en tvekamp! Merrimac
Såg här sin öfverman.
Ett ömkligt vrak, som vatten drack,
Drog sig ur leken han.

Och jublet flög i ryktets spår,
En världsdel ropte: bra!
Ett högt hurra för *Monitor*,
För *Ericsson* hurra!

Men Bonaparte och gamle Pam
Sin ton de stämde ner,
Och segersällt till deras skam
Steg Nordens stjärnbanér.

När fredens och triumfens fest
Kom efter kampens brak,
Bland deras namn, som verkat bäst
För en odödlig sak,

Bland Sherman, Sheridan och Grant
Hans namn vardt nämndt också,
Som kom, en okänd emigrant,
Från Sverges fjärran vrå.

En lösen vardt John Ericsson
För kraft i ringhet närd,
Som längtan drifvit hemifrån
Att skapa själf sin värld.

Han var ett frö, som vinden tog
Och förde vesterut:
I bördig jord sin rot det slog
Och växte stort till slut.

Men sörj ej, Sverge — säg ej du:
Hvad han gaf bort var mitt!
Du känner dig i släkt ännu
Med allting stort och fritt.

Med honom gaf ock du din gärd
Att bryta slafvars band
Och mura ljusets jättehärd
På nya världens strand.

Med dig i kärlek fast förent,
Hur långt från dig han gått,
En annan sak han aldrig tjent
Än *mensklighetens* blott.

Linnæus i Chicago.

Festligt i den unga jättestaden
Fladdra flaggor från den stolta raden
Af palatser utmed Michigan.
Mellan ångbåtsrök och hvita segel
Blånar glittrande dess vattenspegel,
Där i tider, som de gamle minnas,
Blott huronens barkkanot man fann.

Under denna glada majdagshimmel
Breda avenyers menskovimmel
Tätnar till en mur i Lincoln Park,
Och ett jubel sig elektriskt sprider,
Då signalen gifs och höljet glider
Plötsligt ned ifrån den nya stoden,
Som i brons skall stånda sekelstark.

Hvilken hjälte, hvilket världsstort rykte
Firas här? Columbus, han som tryckte
Först kulturens spår på denna jord?
Washington, som främlingsoket brutit?
Grant, som brödrabandet återknutit?
Nej, men vetenskapens stilla heros —
Det är han, vår blomsterkung i Nord!

Det är vår Linnæus — hvilket under! —
Som han står i Humlegårdens lunder,
Och det språk som återklingar här
Ur de djupa led, från gamla, unga,
Det är icke anglosaxisk tunga,
Det är *du,* vår välljudsrika svenska!
Sverge finnes alltid där du är.

Sverge i Amerika! Jag dömde
Falskt engång, att all den kraft vi tömde
I den nya världens öppna famn,
Skulle drunkna som i Niagara,
Af det svenska mer ej öfrigt vara
Än i döfvande, omättlig hvirfvel
Skingrade atomer utan namn.

Nej, det lefver! Se, med sega tågor
Höll det stånd mot öfvermaktens vågor,
Vann sig säker mark och aktadt rum.
Ej dess språk, den yppersta klenoden,
Öfverröstas mer af främlingsfloden,
Tryggt det ljuder som på egen botten
Här omkring ett svenskt palladium.

Äfven Sverge grundat jättestaden:
Det har dalkarlssläggan, uplandsspaden,
Norrlands allvar, Vermlands muntra mod,
Göta slöjd och Småland nöjdt med litet,
Alla, alla haft en lott i slitet,
Och att kröna nu sin del af verket
Här i dag de reste denna stod.

Fast de byggt sitt hem på vesterstränder,
Deras tanke troget återvänder
Bort till vaggan bak Atlanterhaf.
Hur de älska gamla Nordens ära,
Än vid Michigan de vittne bära,
Och den nya världen lystrar villigt:
För Linnæi minne hatten af!

Svenska bröder! Svea hälsar vården
Bortom hafvet där i blomstergården,
Som ännu i går var ödemark.
Stockholm och Chicago ega båda
Sin Linnæus. Svenska blickar skåda
Upp i dag emot de kända dragen —
Humlegården hälsar Lincoln Park.

1891.

Vid Scheele-stodens aftäckning i Humlegården

den 9 Dec. 1892.

Stilla, blygsam, dold för världen,
I din ringa vrå du satt;
Men från dina verk vid härden
Spreds ett sken, där förr var natt.

Torgens larm ej passar vården,
Lummig kulle passar bäst,
Och Linné i Humlegården
Får i dig en värdig gäst.

I metallens fasta blandning
Sitt vid degeln i din lund,
Store sökare af sanning,
Forskare af tingens grund!

Bada dig i luftens vågor
Under dina kronors sus,
Och när kvällen tänder lågor,
Lef ännu i eld och ljus!

I Trolleholms stambok.

Jag glömmer ej den morgon då vi kommo.
Utur en ram af bokars ljusa grönska,
Af regnets glesa strimmor lätt beslöjad,
Den röda borgen framstod. Kring dess murar
På speglande kanaler samm i ringar
En svan, som vaktande ett sagorike.
Från tornets tinnar lyste släktens märke:
Den båt, som här är sinnebild tillika,
Som i en tid af ofrid och försämring
Än tjena må som ark för forntidsdygder.

På trappan borgherrn stod och där stod borgfrun,
Bland döttrar, söner lik en äldre syster.
För mina ögon står från dessa stunder
En bild af ädelt lugn som värmer själen.
Hur det var kärt att dela detta hemlif!
Hur unga fränder genast voro vänner!
I våra hjärtan gömmas önskeorden,
På murens tafla ristade i stenen:
Gud hägne detta hem, den släkt här fostras!

1893.

Till Nordenskiöld.

Svar på hans inträdestal i Svenska Akademien den 20 Dec. 1893.

Den man, du fram i minnets dager ställde,*
Ej ryktets tinnar nått i solskensglöd.
Hans upptäcktsfärder smärtans rike gällde,
Där lifvet närmast gränsar intill död,
Och hemmens stilla häfder ännu tala
Om läkarns konst att hjälpa och hugsvala.
Men när ibland, från plågans scener fri,
Han tarfvat själf en läkeört för stunden,
Förstulet sökte han den helga lunden,
Som hägnar underblomman poesi.

* Läkaren och skalden Anders Anderson.

Hans smak, af inga feberfärger bländad,
Var luttrad i Homeros' skönhetshaf,
Och sund också och klar och formfulländad
Den dikt han själf, blott allt för sparsamt, gaf.
Vårt samfund ej den hädansvunne glömmer,
Fast blyg, som skalden var, hans bild sig gömmer
I glansen kring hans forna plats i dag,
Då *du* nu träder in i detta lag.

Här, i den krets som Gustaf velat samla
Vid minnets svenska helgedom på vakt,
Det nya godt kan trifvas hos det gamla,
Ty ingen skola eger ensam makt.
Här följes fritt den egna andens bud
I tankens forskning som i lyrans ljud.
En fordran blott, på hvilken allting hänger,
Som öppnar vägen eller utestänger,
Står som en lösen ofvan dörrens rand:
"Var *svensk*, att verket hedrar Sverges land!"
Ej dyrkats här af Gustafs vittra gille
Allena språkets helgd i tal och skrift;
Hvarhelst en stråle sköt af inhemskt snille,
Hvarhelst till ära steg en svensk bedrift,

Här fanns för all förtjenst en lager bunden,
För dagens hjälte eller minnets pris,
Och vetenskapen satt i skalderunden
Med AGARDH och BERZELIUS och FRIES.

De store gått. Det ofta är vårt öde
Att lagern bättre passar för de döde,
Och medan ljusen stråla vid vår fest,
Hos skuggorna är tanken ofta gäst.
Ju längre in i häfdens bildersalar
Vi störa tystnaden med skygga fjät,
Hur växer hvar gestalt, hur mäktigt talar
Ett vaknadt sorl om bragders majestät!
Vi tro det knappt — det klingar som en saga
Att väldiga vi varit, vi, de svaga,
Att bortom Österhaf vi segersällt
Med svärdet ritat gränser öfver fält,
Där ingen tanke skänkes nu åt Norden,
Då plogen röjer multna ben ur jorden.
Eröfrarfolket har lagt vapnen ned . . .
Dock nej, vi svaja sett i österled
Vår flagg på våg, där än ej köl drog fåra.
Det var eröfrarn, det var en af våra,

Som löste isens tusenåra bann
Och väg till soluppgångens rike fann.
Än är en segrare i Norden buren,
Som på ett mörkrets välde gjorde slut;
På världens karta skref han om konturen,
Och denna gräns skall ingen plåna ut.

Vi hälsa dig, som hedrat Sverges land
I tålig vapenvakt den långa natten,
Vid okänd strand, på obesökta vatten,
Med ingen sol, som höjs från fästets rand!
Hur var du ej ett mål för rädda frågor,
Se'n du försvann i dunkel arktisk värld,
Och en förstelnad här af hvita vågor
I fångenskap förbytt din upptäcktsfärd!
Var allt förbi i dödssömn och förfrysning,
Förbi det hopp, som brann i varm belysning,
Då nyss du kringgick Cap Tsjeljuskins strand
På öppen sjö, där kartan visat land?
Den stråt, på hvilken britten och bataven
Så mycket guld och viljekraft förstört,
Bar den för dig till blott *en* slutpunkt — grafven,
Du, sist bland dem, som samma dröm förfört?

Så sporde vi. Så har man sörjt och grubblat;
Men plötsligt genom ovissheten skär
Ett rykte, som elektriskt tusendubbladt
Från Stilla hafvet segerbudskap bär:
"Hell Nordenskiöld! Han brutit köldens reglar,
Som spärrat väg till fabelstort Cathay:
Nu in till Yokohama Vega seglar
Vid festsalut och blågult vimpelsvaj!"

För våra ögon hvilka syner draga
Från ditt triumftåg, likt en Österns saga!
Kring Asiens kuster, hvart din Vega går,
Där följer som en ljusväg i dess spår,
Och alla språk i enig bifallsbrusning
Förbinda Vega-mäns och Sveas namn,
Till dess hon själf, i bäfvande förtjusning,
Får sluta sina söner i sin famn.

Det är en kväll i vårens fagra tider,
Då dag och skymning blandas underbart;
Emellan skärens skuggkonturer glider
Hit in ditt ädla skepp i saktad fart.

Af båtar möter snart en tallös skara,
Och stränderna i ljushaf stråla klara
Och kungaborgen flammar långt ifrån
Och jublet stiger med oändligt dån:
I män af Vega, Svea hälsar eder,
Välkomna I, som gjort er moder heder!

Då vi välkomna *dig* vid detta bord,
Vi se i dig en del af Sverges ära,
Och bragden är med rätta bänkad nära
Till skaldens sång och häfdatecknarns ord.
På vittra anor här din plats är rik,
Men själf du är en lefvande epik.
Bland polens is den underfulla färden
Du ock med pennan tecknat upp för världen
Och skildrat klart och sant din fångenskap
I solberöfvad Fimbulvinters gap.
Vi börda dig från vetenskapens gårdar,
Där du din forsknings segerbyten vårdar,
Din skörd af stuffer djupt ur Urals schakt
Och himlafallet järn från Grönlands trakt.
Du bringar med en flägt af salta vågen,
Det fria lynnet och den friska hågen

Och sist ett eko från en älskad strand,
Som sjönk för oss bak Österhafvets rand,
Vår svenska häfds Atlantis, ön som drömmer
Uppå det största djup, som minnet gömmer.

Välan då, segrare från Nordens pol,
Tag in din plats, de gångna skalders stol!
Inunder lyrans tecken hit du träder,
Men samma bild är dig af gammalt kär:
Den norra himlens hvalf i ljus den kläder,
Och Vegas stjärna strålar skönast där.

Minnesblad

till Edvard Grieg.

Då tvenne barn förvillat sig i fjällen
Och sökande på skilda stigar vandra,
De utur fjärran kalla på hvarandra
Och sången närmar dem i sena kvällen;
Så, vid Norrœna-toner, skilda sinnen
Ett eko höra som af barndomsminnen:
Hvar är du, broder?
Och hvar går vägen hemåt till vår moder?

28 Okt. 1896.

Skollofs-kolonier!

Till Göteborg.

Vackra Göteborg, som rikt florerar
Vid din älf i klippomsluten dal
Och af själar nu i dag summerar
Hop ditt första hundratusental!
När i bred kolumn ditt saldo skrifves,
Flitens flaggbesökta metropol,
Ett "kulturens offerväsen" gifves,
Utan hvilket du ej nått ditt mål.

Du ett hjärta har som sig förbarmar,
Och du glömmer ej du har en skuld
Till den hop, som mödar sina armar
Att ditt järn, ditt trä blir bytt i guld;
Till de barn, som födts att biet härma
Inom arbetskupans mörka mur,
Men som än ej fått med biet svärma
Öfver dal och höjd i fri natur.

Tänk på barnen! Bygg i vårens riken
Upp en fredad plats åt dessa små,
Innan de ock hamna i fabriken
Långt från blomsteräng och bölja blå!
Bröd åt späda munnar du beskärde,
Skolan gaf du — men det är ej allt:
Gif nu lärkans sång kring vårgrönt gärde
Och en flägt af Vesterhafvets salt!

Lifvets lösen är att bördor bära —
Fast på skilda sätt — för litet hvar;
Lycklig den som får till vägkost tära
Ljusa minnen från sin barndoms dar!
Låt de små få se ett skönhetsskimmer
Öfver fosterjordens allvarsdrag,
Innan stadens slöjd och varfvets timmer
Kalla hem till lifslång arbetsdag!

Välkommen, vår Konung!

Välkommen, vår Konung! I spåren
Du följes af grönskan och våren,
Då ilande tåget dig bär.
De glittrande böljorna sjunga,
Hvart nysprunget blad har en tunga:
Välkommen! — Är hemmet ej fagrast,
Och hjärtat, hvar värms det som här?

Nyss molnen sig mörknande lade
Kring landet, då ilbuden sade
De korta, bekymrade ord.
Hur tveksamt hvar stafvelse tyddes!
Liksom vid ditt sjukrum vi lyddes,
Tills bättringens budskap omsider
Spred ljusning och glädje till Nord.

Nu kommer du åter från stränder,
Där fordom af vänaste händer
Din vårliga lycka du fått.
Densamma, hur sent eller tida,
Hon stod där igen vid din sida
Och stred för sin make så troget
Som brinnande böner förmått.

Välkommen! Hur innerligt ljuder
Den hälsning, som folket dig bjuder,
De skaror, som kanta din stig!
Hör blott! Det är känslan, som talar,
Den enkla, från höjder och dalar:
"Så ha vi dig, folkkäre, åter —
Guds godhet bevarade dig!"

Af oron för dig hur vi lärde
Att mäta ditt kungliga värde,
Och kärleken fullt sig förstod!
Vi kände, hur kronan du pryder,
Och allt hvad din sträfvan betyder,
Din tåliga, vinnande möda
För folken, de två af ett blod.

Välkommen tillbaka att främja
Hos alla förbrödrande sämja
Och fylla de tusende kraf!
Välsignelser rörda dig följa:
Välkommen till skog och till bölja!
Drick hälsa af sommarn häruppe
Och kraft af ditt älskade haf!

1896.

Sång

vid aftäckningen af Carl X Gustafs stod i Malmö, den 28 Juni 1896.

Hvad är bragden, om icke den fyller ett mål,
Som i släktenas aning re'n fanns?
Om ej barnen vid härden i glimmande kol
Redan läste dess kommande glans?
Träder segrarn ej fram
Under stålhjälmens kam
Med nödvändighets mejslade drag,
Skall hans skimrande stod,
Gjord af tårar och blod,
Lösas upp som en dimbild en dag.

Du krigarfurste, som i bronsen glänser
På tyglad fåle här vid Sundets strand,
Naturen själf utstakat först de gränser,
Som med ditt svärd du bördat åt vårt land.
På Polens hed din seger skrefs i sanden,
Mot Sjællands ö du fåfängt sträckte handen,
När dig ett *hit intill* från ofvan nått;
Men svenskt är Skåne efter häfdens mening,
Och af eröfringen det vardt förening
Emellan hjärtan — ej på kartan blott.

Träd, hjälte, fram i sommartider,
Då allt är fröjd och ögonlust!
Där du har kämpat dina strider,
Är solig fred från kust till kust.
Din ridt, som häfdaböcker gömma,
Gick väldigt fram i snö och blod;
Men gammalt hat nu fränder glömma
Och mötas tryggt omkring din stod.

Krigare och monark,
Sira, i sekler stark,
Strand, som du gett!
Hälsad af vapenvakt,
Fladdrande fanors prakt,
Tack för den grund du lagt:
Sverge är *ett!*

Sång

vid öppnandet af Utställningen i Stockholm, den 15 Maj 1897.

Vid Djurgårdens döljande hänge
Vi väntat och gläntat så länge!
Vi sågo det skimra
Bak ekarnas topp,
Vi hörde det timra
Kring Brunnsvikens lopp.
I vårnattens timmar de korta
Hvad hamrande oro därborta!
Nu ljusnar det — sol rinner opp.

Vak upp, du Stockholm, i strålande bad,
Fanfarer och fröjd öfverallt!
Din stad under natten har födt en stad,
En vårdröm har tagit gestalt.
Se — snöhvita murar och guldkupol
Vid sjungande bölja, i grönt och sol!
Nu sjunka skymmande skjul.
Kom ut, kom ut på hastande fot
Och jubla som barnen jubla emot
Den öppnade dörren om jul!

I Nordens folk, er vänta dessa salar;
För er är porten hög och dörren bred.
Så kännen här det sinnelag, som talar
Om arbetsära, enighet och fred!
Då våra flaggor nu i glad förening
Härofvan blanda sina färgers sus,
Förnimmen Sveas hela hjärtemening:
Välkommen, nabo — det är ock *ditt* hus!

Till sina hallar
Hör, arbetet kallar:
På under det bjuder
I stålblank prakt.
Hör, ångan som hvisslar —
Det kokar och sjuder!
Maskinen gnisslar
I dånande takt.

Se, hur kraften brutit
Genväg till sitt mål,
Nya redskap gjutit
Af ett smidigt stål!
Hur hon sinnrikt danat
Allt för lifvets kraf!
Hur hon genomspanat
Allt som jorden gaf!

Till sina hallar
Se, konsten er kallar:
Välkomna att värmas
Af färgers sken,
Af lif som härmas,
Af dagrar som randas,
Af form som andas
I brons och i sten!

Konstens verk de höga
Tala utan tolk
Till hvart själfullt öga
Hos hvartenda folk.
Mellan Nord och Söder
Om vi gränser ställt,
Alla äro bröder
Inom konstens fält.

Hur den unga tidens skapar-ifver
In på nya banor slår,
Minnets bro dock ingen sönderrifver
Mellan gammal tid och vår.
Ha vi makt att trolla fram på stunden
Syner af fantastisk prakt,
Underlaget är den gråa grunden,
Den som våra fäder lagt.

Hägring i sagoljus,
Tider som farit,
Fäste och gafvelhus,
Stockholm som varit!
Famnadt af ekars krans,
Skimra i minnets glans,
Dröj, en romantisk dröm!
Spegla i stilla ström
Tinnar och torn och torg,
Vasarnes borg!

Ja, välkomna I alle till arbetets fest,
Till de vinkande murar, där minnet är gäst
Och där skönheten bor!
Medan vimplarne blanda sin färgsymfoni,
Sjunger våren att tvekan och köld är förbi
Och försmälter, en enda och stor melodi,
I vår chor!

Sång

i Riddarholmskyrkan vid minneshögtiden den 17 September 1897.

O Gud, som drog från fallets rand
I seklets morgon detta land,
Från jättestrid på Söderns jord,
Din man Du ledde hit till Nord,
Till Vasas öde stol!
Lik sommarregn i åskans spår,
Han kom i glans af bragdens sol
Att läka våra sår.

Hans bild, af år och ära mätt,
Är ännu mäktig i hans ätt
Och träder fram, föryngrad tolk,
Att mana godt för brödrafolk
Och hägna rätt och lag.
Här samlats redan tvenne led
Till ättefadrens sarkofag —
En ädel kunga-ked!

* * *

Rätt och Sanning på sin sköld han skar,
Han, som orden i sitt hjärta bar;
Men för de lidandes släkte
Kände han än som en far.

Fridsäll, han väckte
Gryende gröda.

Hinder, som stäckte
Arbetets möda,
Frisinnadt bräckte han.

Öfver de svaga
Kungasköld sträckte han.

Omsorger delande
Än för de felande,
Huldrikt och skonande
Tydde han lag.

Ljus var hans saga.
Sakta förtonande
Släcktes hans dag.

* * *

Kär för låga, höga,
Hägrar en gestalt,
Smärt, med sol i öga,
Solsken öfverallt!
Land med lag skall byggas
Så han bjöd i Nord —
Aldrig kunde ryggas
Detta kungaord.

Gamla skrankor vika;
Upp till tingets sal
Träda alla lika
Genom folkets val.
Lifligare strömmar
På engång vårt blod:
Kungligt sköna drömmar,
Kungligt ungdomsmod!

O hur hastigt fallen,
Medan skimret dog,
Som den raka tallen
I din svenska skog!
För ditt riddarsinne
Världen sist vardt trång.
Troget göms ditt minne
Kvar i sägn och sång.

* *
*

De äro gångna till Herrans gårdar!
Arfvet att främja ljus och rätt
Re'n ett fjärdedels sekel vårdar
Åter en af Carl Johans ätt.
Konung, som bär dess dubbelkrona,
Tusen stämmor omkring dig tona,
Bringa tack för en lycklig tid!
Hör, hur bräddfulla hjärtan sjunga:
För vårt väl drog du dagens tunga,
Bördor, som andra sviktat vid!

Herre, vår Kung och hans maka hägna
Under kommande nya år!
Gif, att från ofvan krafter regna
Öfver växande släktens vår!
Ädel sträfvan låt målet hinna,
Brodershänder hvarandra finna!
Sekelsol, som i vester står,
Glänse högre än morgondageru,
Då hon kysser den friska lagern
Öfver älskade silfverhår!

Viktor Rydberg.

Vid underrättelsen om hans död.

Stumma äro skaldens harpotoner,
Borta han, idéers främste tolk!
Sådan sorg uti generationer
Drabbar kanske blott *en* gång ett folk.

Slaget kom så oförmodadt — smärtan
Är för ny att tåla ordets skrud,
När igenom tusen, tusen hjärtan
Ännu darrar detta dödens bud.

Huru foga hop af spridda stycken
Denna bild, vi känt harmoniskt hel?
Samla strålarne af dessa smycken,
Än ej födda släktens arfvedel?

Sekler skola flitigt lägga samman
Tankens underbara mosaik,
Värmas af den eterklara flamman,
Lyss till språkets magiska musik.

Tider bättre, sällare kanhända,
Skola fullt förstå den höga sång,
Som Promethevs kvad till de elända,
Inför tviflarn Ahasver en gång.

Nya ynglingar, ej nesligt snärde
I materiens, dådlöshetens band,
Skola fatta hvad Dexippos lärde
Gossehären, väpnad för sitt land.

Själar, som af himmelsk längtan bäfva,
Skola höra siarstämmans ljud
Och i ekospåren ödmjukt sträfva
För att söka sanningen och Gud.

Så han lefver, så han tänker, sjunger
För de kommande till fröjd och tröst.
Sekelslutets sorl och njutningshunger
Dör engång — dock ej hans djupa röst.

Men för oss, för oss är harpan brusten!
I vår saknads första ögonblick
Ha vi känsla endast för förlusten,
Då vår vän, vår stolthet från oss gick.

Det är endast tomheten vi fatta,
Ödsligheten på hvar plats han prydt,
Och det är som vi ej vetat skatta
Hvad vi egt, förr'n i den stund det flytt:

Aldrig höra mer din röst i tiden —
Blott som eko från en annan strand!
Aldrig vandra mer till Ekeliden,
Aldrig, aldrig trycka mer din hand!

Kathinka Peyron.

†

Under hvita liljor
Ville vi dig gömma,
Medan tyst vid båren
Hjärtekällor strömma.

Endast eolsharpor
Spelande bland gräsen
Kunde måla känslans
Skiftning i ditt väsen,

Det eteriskt fina,
Ljufliga och ömma
Hos det stoft, vi ville
Under liljor gömma.

Redan här på jorden
Goda andars like,
Sväfva till ditt urhem,
Ljusets rena rike!

Där din förutgångna
Famna skall sin moder,
Medan här vid båren
Strömma hjärtefloder.

Ingen lång förvandling
Må ditt stoft förtära:
En förklarad skapnad
Skola flammor bära.

Stig till ljusets urhem
Ofvan solars vimmel,
Stig som offerröken
Till de godas himmel!

Säg till barn och make:
Ej den korta smärtan,
Ej min andes hemflygt
Skiljer våra hjärtan —

Lifvets herre sluter
Åter brustna kedjan.
Älskade, förbiden
Under stum tillbedjan.

1892.

Christian Winther.

I.

Ack, *Danmark deiligst Vang og Vænge!*
Ett eko vaknar då och då,
En ton som darrar djupt och länge
Alltsedan anno sextitvå.

Sin hvita mössa, o hur bar den
Vår unga skara käckt och lätt!
Till alla hem och hjärtan var den
I dag en hvit entrée-biljett.

Det var en stämning lik raketen,
Med festtal och med känslolek;
Hur bittert kom se'n verkligheten
Som lifvets första stora svek! --

Vi gingo nedåt Östergade,
Jag och min köbenhavnske vän.
En sleif i danska färger hade
Jag vid mitt bröst — jag ser det än.

I vimlet vi en herre mötte,
En ännu rörlig gammal man.
Min vän i sidan tyst mig stötte:
Christian Winther — sade han.

En rik mustasch, en ädelt skuren
Profil, men blicken litet matt;
Bredskyggig, martialiskt buren
På lockig hjässa hatten satt.

Min skald? Han där, som jag ser vandra
Lekamlig midt i folkets ström?
Han, idealet framför andra
För mången hemlig sångardröm?

Hans rytmer för mitt öra susat
Från första steget på hans ö,
Mitt hjärtas alla källsprång frusat
I dagen nyss vid Furesö!

Professor Winther! ropte vännen,
Och nästa stund med kind i brand
Stod blyg den unge ämnessvennen
Och tryckte gamle mästarns hand.

Beundrans värme i mitt öga
Visst talte mest, ty ordet tröt.
Fast vi den gången sade föga,
Ett stadigt band minuten knöt.

II.

Gamle sångare, hur vardt jag
Själf en son uti ditt hus
Vid din stilla "Filosof-gang"
Framför "Voldens" gröna sus?

Julie — hon, din sena lycka
Efter pröfning tung och stor,
Dina tusen sångers drottning,
Kallat sig min andra mor.

O hur gladt jag slog tillhopa
Boken, när mot vår det led,
Och jag följde lösta böljor
Söderut — ditned, ditned!

Ja, där har jag "Fruens Stue",
Skaldehälsning, öppen famn —
Och nu komma Henri, Ida —
Vilsna fågel, här är hamn!

Och jag ser alltsamman åter
Varmt i eftermiddagssken:
Heibergs, Monrads hvita byster,
Skovgaards lilla Roma-scen.

Prydlig i Amagerdräkten,
Stine kaffebrickan bär,
Svarte rapphönshunden vänligt
Några smekningar begär.

I den öfversta etagen
Finns en kammare för sig;
Ofta nog är dörren reglad,
Men det gäller icke mig.

Skaldevän, det är din verkstad!
Kom jag plötsligt på besök,
Såg jag sångmön skyggt försvinna
I ett ljusblått flor af rök.

Och jag hörde dig förtälja
Hvad du lefvat, hvad du sett,
Aarestrup och Poul Möller,
Mångt och mycket, ljuft och ledt --

Anno Syv, belägringsåret,
Då i Rundetaarn du satt,
Hörde brittens bomber braka
Under lång septembernatt.

Hellre än i sluten kammar
Dock jag älskar minnas dig
I den fagra danska skogen,
På de bruna löfvens stig,

Vid Marienlyst, där dyning
Sjunger strandens serenad,
Djupt i Dyrehavens skuggor
Med en månglimt mellan blad...

På den lilla öppna slätten
Hjorten orädd dröjer kvar,
Följer långsamt dig med blicken,
Som han vetat hvem du var.

III.

Mitt sinne skiftade och åren gledo —
Madrid — Paris — för annan vind jag dref.
Det föll sig svårt för allting göra redo
Och knappast mer ett fattigt bref jag skref.

Jag teg, af tröghet blott att allt förklara,
Fast tystnaden var plåga och var skam.
Mitt namn för kära vänner skulle vara
Ett sorgligt minne om en otacksam.

Till sist den tanken var för tung att bära.
Jag skref ej — nej — men själf, med samladt mod,
En vacker dag, för att min dom begära,
På deras tröskel bidande jag stod.

I trappan gång på gång jag hade stannat,
Det öfverlästa fast i strupen satt.
"Kan ni förlåta?" — fram där kom ej annat...
Då ljöd det kära svaret: "Alt forladt!"

Och snart jag såg med tacksam, rörd förtjusning
De forna minnen lefva upp igen;
I aftonsolens vemodsstilla ljusning
Jag återfann min gamle skald och vän.

Väl att jag kom! Det var i sista stunden;
Men hellre dock bredvid hans graf jag stått,
Än sett den gamle lämna fostergrunden,
I fjärran land en rotlös främling blott.

En dotters trånad bort från egna härden,
En enda blick han läst hos hennes mor,
Hos henne, som han älskat högst i världen —
Och tyst sitt offer bragte han — och for —

Bort ifrån Danmark — deiligst Vang og Vænge!
Från ängarna med doft af nyfäldt hö,
Från sommarhvilan bakom bokens hänge,
Från böljesången under Sjællands ö,

Bort från det språk, som för hans öra biktat
Hvar hemlig skönhet, hvar melodisk gång,
Hvad längtan vekast, kärlek ljufvast diktat,
Naturens stämma i befryndad sång.

"Min dikt är glömd — har längese'n gått under
Uti den nya tidens strida älf" —
Han kunde säga så i tunga stunder.
Han glömd i Danmark! — Trodde han det själf?

Då Sjællands parker ännu stodo gröna
Med höstens första guldton däribland,
— Jag tror jag aldrig sett dem mera sköna —
Drog han för alltid bort från hemmets strand.

Hans danska hem, hur kunde du väl nännas
Ur dina armar släppa honom så?
Jag tyckte rosenkedjor borde spännas
Att spärra vägen, där han skulle gå.

Men det var tyst och tomt på alla kanter
Och inga blommor, inga afskedsord.
Blott jag, en främling — ett par anförvandter
Sett honom skiljas från sin fosterjord.

Omöjligt var det, otänkbart — dock sade
Jag till mig själf, se'n sist jag tryckt hans hand:
Min gamle skald, så orätt ej du hade
I hvad du sagt om glömska hos ditt land.

* * *

Jag vet det väl — hans sekeldag man firat,
På folkets läppar sjunger nu hans namn,
Och nog med rika kransar har man sirat
Den graf, han fått i fosterjordens famn.

Så fast som boken i den danska marken
Dens minne står, som kvad om *Hjortens Flugt*,
Så länge älskog *träsnitt* skär i barken,
Hans diktning bjuder frisk, hesperisk frukt.

Men likafullt uti mitt stilla sinne
Jag frågar här vid eftervärldens fest:
Du sena kärlek, öm om skaldens minne,
Hvar höll du till, när du behöfdes bäst?

1896.

Till Gunnar Wennerberg

den 2 Okt. 1897.

Mitt *hell* i dag jag höjer
För dig, du sångens svan,
Där stilla, stolt du plöjer
I aftonglans din ban!

Hur i generationer
Ha hjärtan slagit takt
Till hjältesångens toner
Om ljusets riddarvakt!

Men du, hvars staf gett takten,
Choragen, lyrans kung,
Kring dig blott skiftar vakten,
Själf står du alltid ung.

När Svea-hymnen svingar
Mot stjärnströdt firmament,
Hos barnen återklingar
Hvad deras fäder känt.

Så nya hjärtan svalla
För dig från år till år.
Det är hvad jag vill kalla
En *prolongerad vår!*

Hur vardt den våren vunnen,
Som troget följt din färd?
Jag känner ungdomsbrunnen —
Han spelar vid din härd.

Han först sprang upp i ljuset
En kväll i Fyris' stad:
Framför det hvita huset
Där ljöd en serenad.

I leken och i yran
Ett djupt ackord det gick,
När på den gyllne lyran
Från *henne* föll en blick.

Det hell jag ville bringa,
Jag bringar till ditt bo,
Där alla strängar klinga
I skön, harmonisk ro.

Hell skaldens hem, som hyser
Hans lycka och hans frid,
Och där den ungdom lyser,
Som är af evig tid!

Till "Fratres Amicitiæ veræ"

den 8 December 1888.

I dag, säger minnets genius,
Det tretti år se'n lär bli:
För fotografen Eurenius
Där satt ett ungt kotteri.
Då syntes af framtidsskäggen
Den första brodden väl ej —
Så hänga vi än på väggen
I bleknadt konterfej.

Vi skulle just börja färden
Från skolrummets tröskelrand
Ditut i den gåtfulla världen
Att segla på egen hand;
Men innan vi kretsen bröto,
— Jag minns det liksom i går —
Ett kraftigt förbund vi slöto
Att ses efter tio år.

Med ungdomens drömmar och sånger
Decennier sedan flytt.
Re'n möttes vi tvenne gånger;
Nu randas dagen på nytt.
Hur snabbt med vexlande lycka
Har hjulet vändt sig omkring!
Jag börjar nästan att tycka
Att *tiden* är ingenting.

Nu sitter laget kring bordet;
Då vill det sig så, att jag
Som händelsevis har ordet,
Just fått förhinder i dag.
Fast glasen förbi mig vandra,
Är jag dock med i er ring.
Blott känslorna finna hvarandra,
Är *rummet* rätt ingenting.

Med bägarn jag ej kan klinga
Vid skål, som ur hjärtat sprang:
Ur rimmen söker jag tvinga
En glasharmonikas klang.
Amicitiæ fratres veræ,
Ur fjärran hälsar jag Er —
I dagens gäster och flere,
Som aldrig samlas här mer!

Visst börjar i luften spöka
Omkring oss af fällda blad,
Men höstliga tecken söka
Ej höfves, då dag är glad.
Än rymden sig klarblå spänner
Kring fältens gulnande plan.
"The Indian summer" ni känner —
Då gör man som röd indian.

Stridsyxan till kamp ej frestar,
I jorden gräfves hon ner,
Med lidelsens vilda hästar
Man rasar ej framåt mer.
Vid tältet man älskar att stöka,
Och stilla de röde män
I aftonens klarhet röka
Fredspipan med ovän och vän.

Och grånar rymden omsider
Och lägger sig snö öfver land,
Vi minnas de gamla tider
Och älska de gamla band.
Ännu uti vinterns sköte
Vårt ungdomsförbund består:
En skål för vårt nästa möte,
För vänskap med hvita hår!

Till Harald Wieselgren

den 2 Nov. 1895.

Hos Idun snart i festlig sal
Som hedersgäst du står,
Och laget bräddar sin pokal
För dina sexti år,
Och ungdomsmön från Valhalls borg
Bär fram, som hon är van,
Uti sin gröna videkorg
Odödlig astrakan.

Men innan bägarn till ditt pris
Blir höjd i glädtigt brus,
Tag mot ett tack på stilla vis
Från detta lugna hus;
Förr'n skämtet släpper svärmarna
På kvällens firmament,
Vi bringa mellan pärmarna
Ett ord i Agi's pränt.

Hur ystra löjen än du sått,
Den som till djupet såg
Där fann en solig krusning blott
På forskarns allvarshåg.
Ditt skämt med blomsterlindad tagg
Likt rosen öppnar sig
För ögonblickets friska dagg, —
Men vid en arbetsstig.

Och därför kan med lif och lust
Du pejla häfdens blad
Och pressa fram en äkta must
Ur mången svårläst rad.
En liten nypa attiskt salt,
Som här och där du strör,
Ger saft och färg åt hvar gestalt,
Då du är porträttör.

Du aldrig girigt gömt ditt pund,
Men öppnat gladt och stort
Ditt vetandes förråd hvar stund,
Som Per och Pål dig sport.
Hur har du hjälpt författartörst
Att göra vägen kort!
Du från hans "källor" blåste först
Det tjocka dammet bort.

Må Idun ordet ha i kväll!
I vårt bibliotek
Främst bringa vi vårt tack och hell
För allvar och för lek,
En väldig man i "bokalist"
Uti vår lilla stat,
Är du, vän Harald, först och sist
En makalös kamrat!

Slutvignett*

Här rullats upp på bladen
En tafla af vårt land,
Af bondens gård och staden,
Af åker, fjäll och strand.
De ringa som de höga
Lagt fram sin egenskap,
Och ljust var skogssjöns öga
Och mörkt var grufvans gap.

*Skrifvet såsom afslutning af praktverket "Vårt Folk".

Ett blad är kvar, det sista:
Det faller sig ej lätt
Att efter önskan rista
I ord en slutvignett.
Du svenska jord, du gamla,
På en gång sträng och mild,
Hur skall min kärlek samla
Dig i en enda bild?

Då seglarn vågen plöjer
Att lämna hemmets skär,
Hvem månn' till afsked dröjer
På sista klippan där?
Och styr han hemåt färden,
Hvem hälsar tack för sist
Längst ute där på fjärden?
Vår svenska tall helt visst!

Du tall bland gråa bergen!
En seg och stolt natur,
Alltjämt du håller färgen
I både ur och skur.
Du ännu föreställer
Det folk, du kände förr.
Dig sista bladet gäller,
Du utpost för vår dörr!

Kring Sveas landamären
Växʼ, trogna träd, i frid,
Och må ej öfver skären
Du randas se en tid,
Då ondt får öfvertaget,
Och allting går i tu,
Och svensk af gamla slaget
Finns ingen mer än du!

HUGO GEBERS FÖRLAG.

DIKTER
af
CARL SNOILSKY
Första samlingen.
Femte upplagan.
Pris häft. 4 kr., i praktb. 6 kr.

DIKTER
af
CARL SNOILSKY
Andra samlingen.
Andra upplagan.
Pris häft. 4 kr., i praktb. 6 kr.

DIKTER
af
CARL SNOILSKY
Tredje samlingen.
Andra upplagan.
Pris häft. 4 kr., i praktb. 6 kr.

DIKTER
af
CARL SNOILSKY
Fjärde samlingen.
Andra upplagan.
Med författarens porträtt.
Pris häft. 4 kr., i praktb. 6 kr.

SVENSKA BILDER
af
CARL SNOILSKY.
Pris häft. 1: 75, eleg. inb. 2: 75.

SONETTER
af
CARL SNOILSKY.
Andra upplagan.
Med författarens porträtt. Originalradering af *Anders L. Zorn.*
Pris häft. 2 kr., eleg. inb. 3 kr.

GOETHES BALLADER
öfversatta af
CARL SNOILSKY
med illustrationer af
Carl Larsson.
Pris häft. 2: 25, inb. 3 kr.

HEXAN
Sorgespel i fem akter
af
ARTUR FITGER
Öfvers. af Carl Snoilsky
Pris 1: 50.

ÖGONBLICKSBILDER
från Nord-Afrika och Syd-Italien
af E.
Med 20 teckningar. Pris 2: 50.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND
15000 401004456